MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY — "OUR HAVEN" AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O., Sydney, for transmission by post as a newspaper.

PRENUMERATA

Ištisiems metams — £ 4.0.0.

Pusei metų — £ 2.0.0

Trims mėnesiams £ 1.10.0

Atskiras nr. — 2/-

N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose — £ 5.0.0 metams.

KOMERCINIAI SKELBIMAI

1 colis per 1 skiltį 12/-

Bendruomeniniai — 10/-

Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai — 1/6. Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.

Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA: MŪSŲ PASTOGĖ Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W. Administracijos tel.: 649 9062

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Vincas Kazokas. Redakcijos adresas: 13 Percy St., Bankstown, N.S.W. Tel.: 70-8395.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Sydney, 1963 m. vasario 6 d.

Nr. 5 (719). Penkiolikti metai.

DABAR MŪSŲ EILĖ

Pirmadienį, vasario 4 d. galutinai atsisveikinome su mielaisiais užjūrio svečiais — J. ir M. Bačiūnais. Jų dalyvavimas mūsų parengimuose, jų nuoširdus santykis su Australijos lietuviais tiek susirinkimų salėse, tiek ir privačiuose susitikimuose paliko mūsiškiams gilų įspūdį. J. Bačiūno kiekvienoje vietoje paprastas gaspadoriškas žodis daugeliu atvejų buvo taiklesnis ir praktiškesnis už daugelio mūsų nusaldytas frazes. Jo aiškios ir realios mintys, jo ilgų metų patirtis ir praktika privedė prie aiškios ir konkrečios išvados — ne tuščiai pasibadyti, išsireiškiant J. Bačiūno mėgiamu terminu, bet imtis konkretaus darbo, jeigu norime išeivijoje išlaikyti lietuvybę. Jo galutinė išvada, galiojanti visur, kad dabar "viskas tik nuo mūsų priklauso", yra neatšaukiamas reikalavimas sukrusti ir imtis konkretaus ir pozityvaus darbo. Tiesa labai paprasta ir nereikalinga jokių komentarų: norėsime išlaikyti savo ir savųjų tarpe lietuvišką dvasią, lietuvišką kultūrą, mes patys ją turime pasirūpinti ir dirbti. Niekas mums neateis ir nepadarys to, ką mes patys turime ir privalome atlikti. Galimas daiktas, kad šitą paprastą ir gryną tiesą žinojome visi, bet mes patys kalbėjome apie kitokius dalykus, svarstėme ne tuos klausimus, o turėjo ateiti J. Bačiūnas ir pasakyti, kad štai nuo čia turime pradėti ir tik čia yra mūsų pastangų rezultatai ir tikslas. Taip, dabar tik nuo mūsų priklauso, ar mes kaip tame išmintingame pasakojime ginčysimės prie to įklimpusio vėžimo kiekvienas siūlydami receptus, bet nei vienas nepakeldami piršto dūsausime, kad mūsų receptai bevaisiai, ar sekdami J. Bačiūno pavyzdžiu ir šioje srityje sudarysime lietuvišką talką, kuri būtų darbinga ir vaisinga.

Taip, dabar tik nuo mūsų priklauso. Atsisveikindami su Bačiūnais drauge prisipažįstame, kaip jis puikiai mus suprato ir žino, ko mums reikia. Jo antrasis apsilankymas Australijoje buvo taip laiku, ir labai reikalingas, kaip niekada. Po šito jo vizito mums nieko kito ir nereikia, tik perrikiuoti savo jėgas, sudaryti organizuotas talkas ir sutartinai pajudinti iš vietos tą klimpstantį lietuvybės vežimą. Ir jeigu mes išlydėdami jam sakome iki pasimatymo, tegu būna tasai trečiasis pasimatymas toks, kuo galėtume ir pasididžiuoti ir mūsų svečią maloniai nustebinti, kad nereiktų jam atvykus imtis taikos misijos, bet nuoširdžiai drauge pasidžiaugti mūsų sutelktinio darbo ir talkos vaisiais.

Svečiuodamasis mūsų tarpe visur jis prisistatė tik kaip paprastas ūkininkas, be jokių insignijų, be jokių nuopelnų, o tačiau visi jį norėjo sutikti, pasimatyti, išgirsti, nes jo rūpestis tėra tik vienas — lietuviški reikalai. Į šiuos reikalus neįmaišo nieko kito, dėl ko vieni abejotų, o kiti net nusisuktų. Tai yra didelė asmenybė, kuri savo paprastumu ir nuoširdumu per trumpą laiką spėjo apjungti visus ir su visais rasti bendrą kalbą. Tiesa, atsirado gydytojų, kurie tyrinėdami jo širdį atrado, kad šio žmogaus širdies klapanėliai ne vienodai dirba. Klausydamiesi jo širdies jie veltui stengėsi išgirsti pašalinių garsų šio didžiojo lietuvio krūtinėje, kurio širdis plaka tik lietuvišku taktu. Išvažiuojant mes linkime mielam Bačiūnui, kad jo širdis ilgai ir nepavargstančiai pulsuotų tuo pačiu lietuvišku taktu, kokiu ji plakė iki šiai dienai. *V.K.*

MIN. ST. LOZORAITIS BUDI

Lietuvos diplomatijos šefas yra pasiuntęs UNESCO gen. direkto riui (Jungtinių Tautų auklėjimo, mokslo ir kultūros Organizacijos) Paryžiuje tokį raštą:

UNESCO yra išleidusi brošiurą, pavadintą "Rasių ir tautybių teisių lygybė TSRS", kurioje tuli I.P. Tsamerian ir S.L. Ronin daro bergždžių bei absurdiškų pastangų įrodyti, kad tokia teisių lygybė egzistuojanti totalitarinėje sovietų valstybėje. Šio sovietų propagandos gaminio pasirodymas UNESCO leidinių tarpe yra jau savaime labai apgailėtinas. Bet jį tenka ypač apgailestauti dėl nukreiptos prieš Baltijos Valstybes insinuacijos, atspausdintos kalbamoje brošiūroje. Būtent, 78-me puslapyje yra šitoks sakinys: "1940 metais buvo atstatyta sovietų santvarka Baltijos respublikose — Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje — kurios savo laisvu noru prisijungė prie Sov. Sąjungos.

Aš turiu garbės atkreipti Tamstos malonų dėmesį į tai, jog šis tvirtinimas yra begėdiškas melas.

Yra visuotiniai žinoma, kad 1940 metais Sov. Sąjunga, vykdydama savo kriminalinius susitarimus su Hitleriu, užpuolė Lietuvą, Estiją ir Latviją, be mažiausios provokacijos iš jų pusės ir laužydama trijų tautų valią būti nepriklausomom, jų suverenumą ir tarptautinę teisę. Sov. Sąjunga pati pasmerkė save kaip agresorių, nes buvo pasirašiusi su Baltijos Valstybėmis Agresijos nustatymo Konvenciją, kurios str. 2. uždėjo dalyviams šią prevolę: "... bus laikoma agresorum valstybė, kuri prmoji padarys vieną iš šių veksmų... 2) įsiverš savo ginkluotomis pajėgomis, net be karo paskelbimo, į kitos valstybės teritoriją..." Šią konvenciją Sov. Sąjunga sulaužė lygiai kaip dešimtis kitų sutarčių ir jų tarpe — taikos ir nepuolimo sutartis.

Raudonajai kariuomenei įsiveržus į Baltijos Valstybes, okupacinė valdžia suorganizavo rinkimų komediją, kurios metu įsakė sovietų kariuomenei "balsuoti", po ko sekė vadinamasis Estijos, Latvijos r Lietuvos įjungimas į Sov. Sąjungą.

Tokiu būdu Sov. Sąjunga padarė vieną biauriausių tarptautinių nuskaltimų, kokie yra žinomi naujoje istorijoje.

Šitokiomis aplinkybėmis yra absoliučiai nesuprantama, kaip tokia tarptautinė organizacija kaip UNESCO galėji duoti savo vardą ar prileisti, kad jis būtų neteisėtai panaudotas leidiniui, kuriame Sov. Sąjungos brutališka agresija prieš tris baltų tautas ir joms primesta žiauri priespauda atvaizduojamos kaip jų laisvas prisijungimas prie tos pačios Sov. Sąjungos. Tai yra ne tik tų trijų tautų užgavimas, bet taip pat teisingumo bei žmoniškumo jausmo, kuris sudaro vieną mūsų civilizacijos elementų. Tai yra užgavimas nesuderinamas su tarptautinės auklėjimo, mokslo ir kultūros organizacijos garbe. Net naciai nedrįso tyčiotis iš savo aukų ir netvirtino, kad žydai laisvu noru ėjo į getus ir jų žūdymo vietas.

Todėl su pasipiktinimu ir skausmu turiu garbės pareikšti iškilmingą protestą prieš brošiūros "Rasių ir tautybių teisių lygybę TSRS" išleidimą ir prašyti Tamstą šimti ją iš apyvartos. Aš viliuos, kad Tamsta malonėsi padaryti žingsnių nustatyti UNESCO valdininkų atsakomybei šioje aferoje.

Galop, turėdamas prieš akis tiek Baltijos Valstybių interesus, tiek UNESCO prestižą, kuriems kalbamos brošiūros išleidimas padarė didelės žalos, siūlau, kad UNESCO, vykdydama savo programą istorijos vadovėliams leisti, pavestų grupei specialistų, į kurią, žinoma, neįeitų sovietai, bolševikai ir komunistai, paruošti Sov. Sąjungos agresijos prieš Baltijos Valstybes ir jų okupacijos bei priespaudos istoriją.

ATSISVEIKINANT SU BAČIŪNAIS

Po pusantro mėnesio viešnagės pas Australijos lietuvius p.p. Bačiūnai išvyksta apleisdami mus liūdinčius ir drauge dvasiniai sustiprėjusius. Šis p.p. Bačiūnų vizitas Australijoje yra antras ir tikriausiai ne paskutinis.

Šiaurės Amerikos lietuviai mums pavydi, nes, esą, p. J. Bačiūnas įsimylėjęs į Australijos lietuvius, ir kaip patys Bačiūnai galėjo įsitikinti, toji meilė yra abipusė.

Bekeliaujant po plačiąją Australiją p.p. Bačiūnai visur buvo priimti šiltai ir entuziastingai. Jų pamatyti ir pasiklausyti ateidavo net ir tie, kurie šiaip niekur nesirodo ir nedalyvauja. Kokių magnetinių galių turi p. J. Bačiūnas, kad taip įstengia patraukti ir sužavėti mūsų tautiečius? Tai jo nepaprastas nuoširdumas, atvirumas ir tyra meilė savam kraštui, savai tautai. Jisai yra tasai tiesusis naujos gadynės vaidila, kuris rūpinasi, kad toji meilė Lietuvai ir lietuvių tautai neužgestų tiek vyresnėje, tiek ir jaunesnėje kartoje. Tam ji aukoja savo sveikatą, materialinius išteklius, kad tik kaip galint daugiau pagyvintų mūsų tautinį — kultūrinį gyvenimą. Sunku būtų šiandie įvertinti jo misijos pasiektuosius rezultatus. Tik viena turime pabrėžti, kad mes pasijutome įkvėpę šviežio oro, mūsų bendruomenė dar labiau susiglaudė, mūsų tauinio gyvenimo apraiškos dar labiau įsižiebė nauju ryžtu dirbti ir kurti Jo nuolat ir nuolat akcentuotas šauksmas jungtis ir vienytis esu tikras nebus tuščias. Dabar viskas tik nuo mūsų priklauso, kaip teisingai pastebėjo p. Bačiūnas. Juo daugiau į šitą p. Bačiūno akcentuotą principą įsisąmoninsime, juo tiesiau ir aiškiau suprasime, kad netenkant lietuvybės, neteks pagrindo ir visos mūsų asmeninės ar kitokios užmačios bei ambicijos, kurias dažnai šioje tautinio išlikimo kovoje palaikome pagrindinėmis.

Tikimės, kad tik laikinai atsisveikiname su taip mielais svečiais. Australijos Lietuvių Bendruomenės vardu linkiu p.p. Bačiūnams dar daug daug šviesių metų, sveikatos ir jų, kaip visų lietuvių troškimo išsipildymo — sulaukti Lietuvai laisvės, gi lietuviams už tėvynės ribų tautinio įsisąmonimo ir broliško tarpusavio sugyvenimo.

....Taigi, sudie ir laimingos kelionės, mieli Bačiūnai, ir iki greito pasimatymo netrukus vėl Australijoje!

Iz. Jonaitis

ALB Krašto Valdybos pirm.

Įvykių tėkmėje

KOMUNISTŲ LIETUVOJE NEMAČIUSI

Ponia Tysliavienė, užpernai Amerikoje mirusio poeto J. Tysliavos žmona ir savaitraščio "Vienybė" leidėja, neseniai grįžo iš Lietuvos, kur buvo užmegsti kult. ryšių ir nuvežusi urną su velionės vyro pelenais.

Paklausta, ką matė ir girdėjo, p. Tysliavienė atsakiusi, kad matėsi su visais, pradedant Paleckiu, Sniečkum, kunigais iki eilinio lietuvio darbininko, ir *niekur nesutikusi jokių komunistų.*

Anglijos Karalienės Elžbietos II-sios lankymosi Australijoje proga š.m. kovo 4 d. yra paskelbta valstybinė šventė (public holiday) N.S.W.

• • •

Ekvadore sugriuvus bažnyčiai pamaldų metu žuvo 100 vaikų ir keturi mokytojai.

• • •

Londono spaudoje pasirodė žinutė, kad rusai viešai kaltina komunistinę Kiniją už agresiją prieš Indiją.

• • •

Britų min. pirm-kas MacMillan būdamas Italijoje aplankė drauge ir Popiežių 30 min. audiencijoje.

• • •

NORI PERŽIŪRĖTI SUTARTĮ

J.A. Valstybės turi Ispanijoje karines bazes. Už tas bazes Ispanija yra gavusi 500 mil. dolerių vertės karinės paramos ir 1150 mil. ekonominės.

Ispanija nori, kad sutartis būtų iš naujo peržiūrėta. Ispanija nori gauti modernių ginklų, išskaitant raketas.

O Portugalija už bazes Azoruose nori gauti po 80 mil. dolerių nuomos kas metai.

NUŠAUTAS PREZIDENTAS

Sukilėliai Togo respublikoje (Afrikoje) suėmė vyriausybės narius ir nušovė prezidentą Olympio, kuris norėjo pasislėpti J.A. Valstybių atstovybėje.

Valdžią perėmė Ganoje gyvenę pabėgėliai-opozicijos nariai.

NETINKA EUROPAI

Kalbėdamas Rytų Vokietijos komunistų partijos suvažiavime, Chruščiovas pareiškė, kad sovietai turi 100 megatonų bombą. Tačiau mokslo žmonės apskaičiavę, kad Europoje tokią numesti būtų pavojinga. Jei 100 megatonų bomba būtų numesta ant Prancūzijos ar V. Vokietijos, nukentėtų taip pat ir R. Vokietija ir kiti kraštai.

NEĮSILEIDŽIA

Prancūzijos prez. de Gaulle pasakė kalbą, kurioje pareiškė, kad jis yra priešingas Britanijos įstojimui į Europos Bendrąją Rinką. O jei ji būtinai norėtų įstoti, tai galėtų padaryti tik jo nurodomomis sąlygomis.

Jo sąlygos: Britanija turi atsisakyti reikalauti savo Bendruomenės kraštams pirmenybių, nereikalauti privilegijų savo žemės ūkiui ir panaikinti savo susitarimus su vadinamaisiais laisvosios prekybos kraštais.

Tokios sąlygos britams nepriimtinos. Tačiau kiti Bendrajai Rinkai priklausantieji kraštai reikalauja tartis ir britus priimti.

PUIKI DOVANA

Prieš išvykstant p.p. Bačiūnams Sydney Lietuvių Namai Redferne surengė jiems gražias išleistuves, kurių metu J. Bačiūnui buvo įteikta tikrai puiki dovana — jo paties portretas, pieštas dailininko *Vlado Meškėno.* Nors ir trumpu laiku, bet dail. Meškėnas šį portretą sukūrė tikrai pasigėrėtinai. Dėkodamas p. Bačiūnas prižadėjo, kad tą darbą tik parvažiavęs iškabins M.K. Čiurlionio Meno galerijoje Čikagoje, kad Amerikos lietuviai galėtų jį pamatyti ir pasigrožėti, o Amerikos dailininkai ir pasimokytų, kaip reikia piešti gerą portretą. Portretas buvo įteiktas svečiui visų Sydney lietuvių vardu.

KULTŪRINĖS ŽINIOS

PROF. Z. IVINSKIS laukia leidėjo veikalams: "Lietuvių tautos istorija", 2 t.; "Krikščionybės kelias Lietuvon"; "Paskaitos iš Lietuvos istorijos". Jo veikalą "Vyskupas Merkelis Giedraitis ir jo laikų Lietuva", leidžia prel. Pr. Juras, o "Lietuvos ir Apaštalų Sosto santykiai amžių būvyje" — prel. J. Paškauskas.

*

M. KASAKAITYTĖ yra surinkusi medžiagą apie Varšuvos lietuvius 1914-1922 m. laikotarpyje.

*

V. LIULEVIČIUS ruošia studijas "Pasaulio lietuvių vaidmuo Vasario 16 akto raidoje" ir "JAV lietuvių materialinė parama Lietuvai".

Z. KARUŽA paruošė: "Lietuvos Karo mokyklos I-mos "Karužų" laidos statistiką; VII pėst. Pilėnų kunigaikščio Margio pulko istorijos bruožus; Eichsteito liet. gimnazijos bendrabučio istoriją.

*

KUN. Dr. P. RAGAŽINSKAS baigia studiją apie Igną Demeikį, kuris iš Lietuvos išvykęs 1863 m., Čilės Santiago mieste įkūrė universitetą.

*

KUN. V. BAGDANAVIČIUS, MIC, tęsia studiją apie Mariją lietuviškoje pasakoje.

*

J.C. RUGIS ruošia lietuvių batalijono Sibire prie 5-os lenkų divizijos istoriją.

LIETUVOJE

KOLCHOZAI TOLIAU SKURSTA

Vilniaus radijas sausio 17 d. pripažino: girdi, ūkiai (suprask, kolchozai — E.) stiprėja, bet daug esama ir silpnų, abiejomis kojomis šlubuojančių. Klausiama — kodėl kolchozai nežengia pirmyn ir čia pat atsakoma — vienur trūksta gero, sumanaus vadovo, kitur gi išpūstas administracinis aparatas, pagaliau dar trūksta materialinio suinteresuotumo. Toliu Vilniaus radijas nurodė: "Žmonės dirba atžagariomis rankomis, nes visai mažai tegauna už darbadienius". Esą, pakanka tik pažvelgti į Zarasų raj. "Raudonojo Spalio" kolchozą ir matai vaizdą: netvarka didžiausia, nuo pavasario, tur būt, mėšlas nevežtas. Jis metamas į koridorių ir kitur. Apie 300-400 to puikiausios trąšos vėjas sniegu apipūstė, azotą išgarino. Kiaulių farmoje — nėra kam šerti kiaulių. Kolchozininkai aiškina: "Kapeikas gauname, tai ir niekas nesiskubina šerti kiaulių".

Pasirodo, netvarkis esama ir daugiau. Žinoma, kaltinama ir pačius kolchozininkus — girdi, jie "mažai gauna, nes blogai dirba". Tai tipingas paaiškinimas, vis toliau skurstant kolchozams. (E)

KOLCHOZININKAI ŠVENČIA RELIGINES ŠVENTES...

Nors žiemos metas, tačiau Lietuvos spaudoje, per Vilniaus radiją nuolat barami kolchozininkai, dėl apsileidimo puolami partijos pareigūnai. Sausio 14 d. Vilniaus radijas, paskelbęs apie Kaišiadorių raj. Lenino vardo kolchozą, skundėsi: du traktoriai stovi be darbo, nieko nedaroma. Girdi, laikas esąs atsakingas, tačiau "daugelis kolūkiečių po kelias dienas švenčia religines šventes, girtuokliaujama, o komunistai sudėję rankas, bijo aplankyti kolūkiečius tokių švenčių metu..." Radijo užuominos, aišku, lietė praėjusias Kalėdų, Naujųjų Metų šventes.

DRAUGO PREMIJA

"Draugo" dienraščio dvyliktąjį romano konkursą (jo mecenatas buvo Jonas Tumosa iš Toronto), sausio 6 d. konkurso teisėjų komisijos sprendimu, laimėjo Vacys Kavaliūnas (Kavaliauskas) iš Cleveland, Ohio. Geriausiai įvertintas romanas pavadintas "Kalnų giesme" ir, teisėjų nuomone, jis savo tematika kompozicija, intriga ir veikėjų charakteriais esąs ypatingai stiprus. Kiti prisiųstieji aštuoni romanai pripažinti spausdintiniais.

ŠIANDIENOS RŪPESČIAI IR RYTOJAUS UŽDAVINIAI

(V. KAZOKO PRANEŠIMAS, SKAITYTAS ALB TARYBOS SUVAŽIAVIME ADELAIDĖJE 1962 M. GRUODŽIO 31 D.)

Tėra tik vienas iš tikrųjų šios dienos rūpestis — tai mūsų tautos likimas ir tėvynėje ir plačiame pasaulyje ir *kaip išlikti čia lietuviais nenustatant laiko ribų?* Šis rūpestis yra labai šakotas, nes čia yra ir politiniai, ir kultūriniai socialiniai ir net moraliniai klausimai. Visų pirma kelkime patį artimiausią, tiesiog mus pačius liečiantį klausimą — kaip *ištverti mums patiems lietuviais?* Gal toks klausimas tūlam atrodys ir juokingas, nes mes jau pripratome prie visuotiniai priimtos tezės — mūsų kailis jau tiek surembėjęs, kad mes ir norėdami negalėtume jo iškeisti. Tačiau gyvenimo praktika kitaip kalba.

Prieš 14 metų mes čia atvykome visi karšti patriotai, neabejotini lietuviai, pasiryžę galvas guldyti už tautinius interesus. Tačiau kur šiandie tasai impozantiškas kovotojų legionas? Iš mūsų šios dienos veikėjų sudarytume vos kelias kuopas — tai sakau turėdamas minty mūsų veiklą plačiausia prasme, ne vien tik bendruomenės. Žinau net visą eilę tokių, kurie savu laiku buvo ne tik atskirų organizacijų vadovybėse, bet net ir pačios bendruomenės viršūnėse. Šiandie jie niekur nesirodo ir namuose net su naujagimiais kalbasi angliškai. Tai čia ir sugriūva mūsų savimi pasitikėjimas, kad jau niekas neperkeis ir tuo pačiu akivaizdžiai iškyla mums patiems visu aštrumu problema — *ištvermės lietuvybėje problema.*

Vargu ar būtų tikslu kelti klausimą — kodėl jie nusisuko, kodėl jie neištvėrė ir pasirinko sau asmeniškai gal ir patogesnį, bet tautiniu požiūriu nuostolingą kelią? Į tai tegali atsakyti tik jie patys. Vadinasi, mūsų rūpestis ištvermės klausimu visų pirma liečia mus pačius. Anksčiau galiojusi kaip aksiominė prielaida, kad lietuvis lietuviu yra gimęs, kaip gyvenimo praktika liudija, šios tiesos nepatvirtino. Pagaliau mes patys pilnai jau įsitikinome, kad *pati lietuvybė glūdi ne prigimtyje ir ne kraujuje, bet pačioje tautos kultūroje.* Ir todėl niekas lietuviu negimsta, bet lietuviu tik tampama priimant tautinę kultūrą ir pačiam į ją aktyviai įsijungiant. Gimtajame krašte gyvenant niekad nekilo klausimas, kas yra lietuvis, koks yra lietuvių kaip tautos pagrindas, nes tenai *gyvenome savos kultūros lopšy ir nebūvome įtakojami svetimųjų.* Tik patekus į kitus kraštus ir jaučiant nuolatinį svetimos kultūros skalavimą, mes supratome šią tiesą ir drauge įsitikinome, kad lietuvių išlikti neužtenka tik patetiškai reklamuojamos meilės savo tautai ar tėvynei, bet visų pirma reikia ir *valios* atsispirti tam svetimų įtakų skalvimui ir nepasiduoti rezignacijos pagundai. Taigi, *kova už lietuvybę yra ne kas kita, kaip tik kova už savo tautos kultūrą aktyviai pačiam ją ginant, palaikant ir plėtojant.* Lietuvybė kaip tokia niekados neturės tinkamos atramos, jeigu mes pačios lietuviškos tautinės kultūros nepraktikuosime ir jos neplėsime. Būti lietuviu reiškia ir lietuviškai gyventi, nes tautinė kultūra nėra suvedama tik į meną, tautos istoriją ar liaudies kūrybą. Kultūra apima visas gyvenimo sritis pradedant nuo valgio ir baigiant kūryba. *Jokia kultūra nesiremia abstrakčiom frazėm ir patosiškais obalsiais. Kiekviena kultūra išlieka ir reiškiasi gyvenime tik konkrečiais darbais.* Sukurtųjų kultūrinių vertybių visuma tiek praeityje, tiek ir dabartyje sudaro tautinės kultūros branduolį, o jos dvasioje bei stiliuje naujų vertybių kūrimas išreiškia kultūrinį gajumą ir tautinį gyvastingumą.

Štai, čia ir būtų išeities taškas, kur mūsų tautinis originalumas gali sėkmingai plėtotis ir pats lietuviškumas pilnumoje atsiskleisti. Tokiu būdu *rūpestis išlaikyti lietuvybę ir už ją kovoti reiškia tuo pačiu rūpintis kaip galima labiau suaktyvinti mūsų kultūrinius pareiškius visų pirma savųjų tarpe,* kas mus visus patrauks ir suartins ir *drauge rūpintis savo originaliąsias kultūrines apraiškas parodyti kitiems,* kas liudys, kad mes turime savą gyvenimo stilių, savų kultūrinių vertybių, ir kad mūsoji lietuviškoji kultūra lygiuojasi drauge su kitomis dabarties tautinėmis kultūromis. Savo kultūros pažinimas ir jos pergyvenimas savųjų tarpe sukels pasididžiavimo ir noro bei entuziazmo kuo aktyviau tame gyvenime reikštis ir dalyvauti, iš kitos gi pusės tinkamai pristačius savo tautinės kultūros apraiškas kitiems, svetimųjų tarpe sukels nuostabą ir net pagarbą. *Štai dėl ko ir mūsų jaunimas ypač reikalingas, kad būtų įvedamas į mūsų kultūrinį gyvenimą, įvedamas ne vadovėliniu keliu, nes kultūra nėra išmokstama, o tik per konkrečias* tautinės kultūros apraiškas. *Tik* konkretus ir aktyvus dalyvavimas mūsų tautinės kultūros vertybių puoselėjime arba iš gimtojo krašto atsivežtinių kultyvavimas ir jų praktikavimas įspaus mumyse žymę, kuria mes džiaugsimės savųjų tarpe ir drauge didžiuosimės prieš kitus.

Mes vyresnieji, kurie ištvėrę tebegyvename savo tėvų kultūra, turėtume taip ją praktikuoti gyvenime, kad ir mūsų priauganti karta drauge dalyvaudama lietuviškos kultūros gyvenime, savaime įsijungtų į mūsų eiles ir atėjus laikui mus pavaduotų. Jaunimas laukia šito, ir jie mielai eis ir dirbs, nes tai nėra teorinis kalimas, bet gyvenimiškas praktikavimas.

KOKIU KELIU MES EINAME?

Kada mes patys didesne mase užplūdome Australiją, mūsų pirmas tikslas buvo susiorganizuoti: pradėjom nuo Australijos Lietuvių Sąjungos remdamiesi senaisiais buvusios sąjungos pagrindais, ir kada ši mūsų nepatenkino arba mūsų reikalavimams išeinant iš Pasaulio Lietuvių Chartos dėsnių visu mastu neatitiko, mes griebėmės sukurti Australijos lietuvių bendruomenę. Uždavinys tikrai didingas, šiam tikslui buvo pašvęsta apie dešimt metų. Organizavimas pilnai pasiteisina, jeigu kuriant organizaciją draug turima ir konkretūs uždaviniai. Sakau, konkretūs, nes tik turint konkrečius uždavinius pasiteisina ir gyveniman aktyviai įsirikiuoja bet kokia organizacija. ALB tikslai nusakyti statute: "jungti ir globoti Australijoje gyvenančius lietuvius, rūpintis jų kultūriniais reikalais ir teikti jiems pagalbos" yra plačiausia prasme administratyvinė pusė. Šalia to bendruomenei teko ir reprezentuoti lietuvius ir net koordinuoti visos bendruomenės atskirų organizacijų kultūrinius pasireiškimus. Šio pastarojo darbo vykdymui sudaryta *Krašto Kultūros Taryba,* kuriai Krašto Valdyba statutine tvarka pavedusi rūpintis visais lietuvius Australijoje liečiančiais kultūriniais ir švietimo klausimais. Ši pastaroji institucija yra galima sakyti raktinė institucija, nes kaip tik jai atitenka visi kultūriniai reikalai, arba lietuvybės išlaikymo tiesioginis rūpestis. Kitaip sakant, jeigu kitos institucijos savo pagrinde teturi tik šalutinius arba antrinius tikslus, susijusius su mūsų tautiniu gyvastingumu šiame krašte, tai *Kultūros Tarybai gula visas rūpestis už mūsų kaip lietuvių tautos narių ištvermę, išlikimą ir kultūrinių apraiškų plėtotę.* Todėl Kultūros Tarybos darbą ir atsakomybę noriu ypatingai akcentuoti, nes ji viena kaip institucija turi savo tikslu ir uždaviniu vesti kovą už tautos svetimame krašte išlikimą. Šį darbą sudarytoji K. Taryba ne taip labai seniai gerai pradėjo ir jį tęsia su dideliu pasisekimu.

Negaištant laiko tik trumpa iliustracija: lietuvių meno dienų įvedimas į mūsų programinę veiklą tiek pagyvino mūsų visą kultūrinį gyvenimą, kad mes *po dešimties metų pradedame naują lietuviškos veiklos renesansą.* Palyginkime mūsų bendruomenės atstovų suvažiavimus prieš šešetą metų su dabartiniu, ir pamatysim baisų kontrastą. Jeigu anksčiau tokia proga suvažiuodavo apie šimtas žmonių, tai šiais metais tik vien iš Sydney reikia skaičiuoti virš 400. Choristai ne vien tik jaučia tam tikras kad ir neoficialias varžybas, prieš kitus chorus, bet ypač atsiskleidė galimybės pralaužti vietos rutiną ir pasirodyti su savo dainomis ne vien prieš kitus, bet ir patiems pasidairyti po pasaulį. Pagaliau antras labai svarbus ir mums esminis dalykas: *mūsų kultūrinės vertybės yra visiems lietuviams lygiai svarbios, ir jų praktikavimas arba kūrimas tarnauja jungiamuoju akstinu visoje mūsų bendruomenėje.* Kad ir kaip kitiems nepatinka, kas vadovauja šiam darbui ir organizavimui, vistiek jungiasi, *nes tai yra vertybės, dėl kurių dviejų nuomonių nėra.*

Plačiu mastu meno dienų pravedimas atlieka du svarbius uždavinius 1) jis jungia mūsų visas lietuviškąsias jėgas bendram darbui ir 2) skatina ir mūsų jaunimą aktyviai jungtis į šitokią akciją: jaunimas čia turi galimybės ne tik aktyviai pasireikšti ir patsai dalyvauti šių kultūrinių vertybių kūrime, bet tinkamai išreklamavus ir gavus gražių vietinės spaudos atsiliepimų bei atskirų žmonių pasisakymų, tas sužadintų *pasididžiavimo,* kad mes tokias vertybes turime sukūrę ir patys jas realizuojame. Tik mūsų originalios kultūros konkrečiais atskleidimais mes galime ne tik pasirodyti, bet net sukelti nuostabą ir kitataučiuose pavydo, nes jie to neturi, o mes turime. Tiesa, nesukeltų nuostabos kokie internacionaliniai kūriniai. Sakysim, niekam nepadarytume savomis jėgomis įspūdžio, jeigu mūsų chorai išeitų į viešumą su Haendelio Mesiju. Bet gali daug silpnesnis choras užimponuoti kad ir svetimtautį klausytoją kuklia lietuviška daina kurios jie niekur neturės progos išgirsti ir pasigėrėti. Tad šalia kultūrinių vertybių vidinio kultyvavimo nepaprastai svarbu stengtis išeiti į platesnį gyvenimą — rengti ne tiek uždarus koncertus, bet daugiau viešus, eiti į radiofoną ar televiziją, kas ypač masina mūsų jaunimą.

Dalyvaująs tokiuose kultūriniuose parengimuose jaunuolis ir net vaikas turi už ko užsigriebti, kad net gali *statytis pranašesniu prieš kitus.* Mažas pavyzdėlis. Bankstowno savaitgalio mokykla jau antri metai iš eilės pastato po veikaliuką vaikams. Tie, kurie aktyviai vaidina (o vaidina praktiškai visa mokykla), visados prieš savo angliškos mokyklos draugus jaučiasi pranašesni, nes australiukai, pasiklausę šitų pasakojimų arba net kiti patys pamatę, su pavydu atsako: "o, you lucky pig". (Bus daugiau)

SAUGOKIME LAIŠKUS!

Šiandie gyvename tokiame išimtiniame laike, kad visas mūsų ryšis ir santykiai daugiausiai palaikomi laiškais. Ypač tas liečia mus lietuvius, kurie turime pažinčų bevcik visame pasaulyje ir jas palaikome daugiausia laiškais. Šiuose laiškuose ir atsispindi visas mūsų gyvenamasis laikas, nuotaikos.

Laiškuose žmogus labiausiai atskleidžia pats save: jis yra intymus, jis yra atviras, nuoširdus, nes jis žino, kad rašo ne publikai, ne oficialų raštą, o laišką savo artimajam, draugui, intymiam bičiuliui. Tai, ką asmuo nutyli viešai, slepia nuo publikos, dažniausiai jis viską atskleidžia laiškuose.

Daugelis laiškų gavėjų savo korespondencijos nevertina ir ją tuojau naikina. Vieni tai daro iš paprasto neapdairumo, pas kitus, plačiai koresponduojančius, tų laiškų per ilgesnį laiką susirenka apsčiai ir tuo susidaro jų akimis nereikalingas balastas. Tačiau laiškuose glūdi didelė vertė: istorinė ir kultūrinė. Iš tų žmonių, su kuriais šiandie palaikome ryšius, gali ateityje atsirasti tokių, kurie tautai pasidarys išskirtini ir dideli. Kaip gerai, jeigu vėliau atrandi jų rašytus laiškus dar iš to meto, kada jie buvo jauni arba niekuo nešisiskyrę iš kitų. Daug kas didžiuotųsi šiandie turėdamas vieną kitą laišką sakysim tokio Maironio, Smetonos ar Krėvės ypač iš tų laikų, kada buvo vienam lygyje su visais, kada tarp rašiusiojo ir gavėjo nestovėjo joks skiriantis tarpas — garsas, garbė, nuopelnai, darbai ir kt.

Gerai daro tie, kurie rašydami laiškus pasilieka sau ir nuorašus, tačiau nedaug kas saviems laiškams priduoda reikiamos vertės ir ypač neturi kantrybės užsiimti gaminant nuorašus. Tas be abejo pareikalauja ir daugiau laiko. Tačiau nedaug tenka aukotis jau gautus laiškus saugoti ir išlaikyti. Galima juos klasifikuoti metais, alfabetine tvarka arba pagal jų turinį. Bet nieko neįšmesti! Tai yra didelis turtas ne tiek materialine prasme, kiek kultūrine ir istorine. Laiškai yra ir palieka ne vien tik asmeninis turtas, bet drauge ir visos tautos kūrybinis ir dokumentinis lobis. Todėl visados laškų naikinimas, nors tai ir yra privati asmens teisė ir nuosavybė, tačiau drauge yra griaunamas ir visos tautos lobynas. Kitas pasakytų, kad toks ar kitoks laiškas šiandie tėra įdomus tik man vienam, bet kokia jo vertė ir reikšmė bus po keliasdešimt metų!

Daug yra visokių rinkėjų: filatelistų, numizmatikų, net saldainių popieriukų, bet specialių rinkinių darbas yra drauge ir specfinis, netgi susijęs su tam tikromis išlaidomis. Tuo tarpu renkant ir saugant laiškus yra ir sentimento reikalas, nes pasilaikydami gautą laišką drauge ir gerbiame tą, kuris jį parašė. Pagaliau tas nieko nekainuoja.

Būtų gera, jeigu kiekvienas savo laiškų rinkinius testamentine valia nukreiptų kuriai nors lietuviškai institucijai, kuri rūpinasi ir globoja lietuviškos kultūros dokumentus arba darbus, sakysim, Lietuvių Archyvas Amerikoje ir pan. O tai būtų didelis patarnavimas visai mūsų tautos kultūrai. Kituose kraštuose jau nuo seno ši graži ir prasminga ypatybė praktikuojama. Jeigu šiandie mokama šimtais svarų už Napoleono švarko sagą, tai jeigu jis turėtų pluoštelį jo laiškų, tai būtų milijonierius! Mes nestatydami šio praktinio principo pagalvokime iš idealistinės pusės: lietuvių laiškai yra drauge ir integralinė lietuvių tautinės kultūros dalis. Juo daugiau tų laiškų išsaugosime, juo labiau pasitarnausime savo tautai.

A. Kalnius

LIET. ŠIRDIES AMBASADORIUS

BAČIŪNAI NEWCASTLE

Sausio 19 d. 12 val. p.p. Bačiūnai atvyko į Newcastle. Vietos lietuviai pasitiko svečius gelž. stotyje: lietuvaitės tautiniuose drabužiuose pasveikino svečius su gėlių puokštėmis.

Po pusvalandžio p.p. Bačiūnai buvo priimti Newcastle burmistro (Lord Mayor J.F. Purdue) City Halėje (Civic Reception). Priėmimo ceremonijos buvo filmuojamos ir tos pačios dienos vakare rodomos Newcastle televizijos programoje. Taip pat vietos australų laikraščiai plačiai aprašė Bačiūnų sutikimą stotyje ir priėmimą pas Lord Mayor. Jų fotografijos tilpo sekančios dienos vietos dineraštyje "The Newcastle Morning Herald".

Šeštadienio popietę ir vakarą gerb. svečiai praleido lietuvių šeimose privačiai pas Levickus, Rimgaudus, Žukus, Skuodus, Jazbučius). Šitos šeimos iš savo pusės buvo pasikvietusios kitas kaimynines šeimas taip, kad daugelis vietos lietuvių galėjo su p.p. Bačiūnais asmeniškai susipažinti ir pasikalbėti. Šeimyniniam p. Jazbučių pokyly dalyvavo choristų, ir jie nepailstamai vaišino užjūrio svečius liet. dainomis. Gi p. Bačūnas, atsilygindamas už dainas pasakė iš širdies plaukiantį žodį.

Sekmadienį, sausio 20 d. svečiai atsilankė į lietuviškas pamaldas Broadmeadow kat. bažnyčioje, kurias laikė kun. S. Gaidelis, S.J. Pamaldose dalyvavo labai daug vietos lietuvių, tad ir bažnytinės giesmės pamaldų metu skambėjo ypač gražiai.

Tuoj po pamaldų tos pačios bažnyčios salėje įvyko iškilmingas Newcastle lietuvių susirinkimas p.p. Bačiūnams pasveikinti. Sveikino apylinkės p-kas Petras Bruzga. Po jo kalbėjo p. J. Bačiūnas. Jis pasiremdamas statistiniais skaičiais pavaizdavo laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių politinę, kultūrinę ir ekonominę veiklą bei padėtį. Taip pat patiekė įvairiuose kraštuose gyvenančių lietuvių skaičių.

Pasibaigus kalboms pakviestos lietuvaitės tautiniuose drabužiuose — R. Jazbutytė ir Z. Gasparionytė įteikė svečiams dovanų: p. M. Bačiūnienei lietuviškais motyvais išdrožinėtą smūtkelį, o p. J. Bačiūnui specialiai paruoštą ir meniškai įrištą knygą "Newcastle lietuvių gyvenimas" -- knyga susideda iš daugybės fotografijų, parodančių Newcastle lietuvių kultūrinę veiklą paskutiniųjų 10 metų bėgyje ir iš Newcastle lietuvių Biuletenio numerių.

Svečių garbei p. M. Rimgaudienės tautinių šokių grupė pašoko tris šokius grojant akordeonu p. V. Nekrošiui.

Sekmadienį, sausio 20 d. nuo 2 val. iki vėlyvos nakties pir-ko P. Bruzgos ūkyje (Mount Hutton) ant gražių pievaičių buvo gegužinė — piknikas su kepsniais, dešrelėmis, alum, lemonadu ir šokiais. Sutemus p. J. Bačiūnas rodė filmus dar iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo. Vietos lietuviai šiomis filmomis laba gyvai domėjosi, lygiai kaip ir ponais Bačiūnais. Per visas pikniko valandas p. J. Bačiūnas be pertraukos kalbėjosi su pavieniais lietuviais, (kaip kad Dr. Kišonas sakė: ėjo pas p. Bačiūną išpažinties), o ponia Bačiūnienė atsakinėjo į klausimus.

Gegužinėj — piknike dalyvavo rekordinis lietuvių skaičius. Pirmadienį prieš piet, sausio 21 d. p. p. Bačiūnams buvo rodomos patrauklesnės Newcastle apylinkės vietos. Šios dienos popietėj jie svečiavosi pas p. Zienius, o vakare pas p.p. Šeškus, kur buvo susirinkusi visos apylinkės valdyba.

Šios dienos vakare — 7 val. Newcastle televizijos studio rodė antrą filmą apie p. J. Bačiūną, kur jis atsakinėjo į įvairius reporterių klausimus.

Ponai Bačiūnai apleido Newcastle antradienį, sausio 22 d. 1 val. p.p. Susirinkę stoty lietuviai juos apdovanojo gėlėmis (orchidėjomis). Matėsi ašarų, nes mums buvo gaila išleisti brangius ir mielus svečius iš mūsų miesto.

M.Š.

BAČIŪNAI SYDNĖJUJE

Jeigu kituose miestuose J. ir M. Bačiūnai lankėsi ir buvo priimti kaip svečiai, tai Sydnėjuje jie jautėsi daugiau ar mažiau kaip namie arba, kitais žodžiais, Sydney jiems buvo pagrindinė bazė, iš kurios jie išvykdavo vizituoti ir į čia vėl sugrįždavo atsikvėpti ir tęsti savo tolimesnę misiją. Ir kaip tik dėl to, kad jis čia, Sydnėjuje, jautėsi ir buvo laikomas kaip savas ir naminis, iš lietuvių pusės jam buvo parodyta daugiau familiarumo, negu oficialumo. Galimas daiktas tos išorinės patetikos trūkumas Sydnėjuje tūlam atrodys, kad mes, sydnejiškiai, nemokame įvertinti arba priimti savo svečių, tačiau kažin, ar jie kur nors rado daugiau intymumo ir familiarumo, kaip čia. Tiesa, jam atvykus (gruodžio 17 d. nebuvo tokio iškilmingo sutikimo, kaip kad, sakysim, Adelaidėje, kur be savų pasitiko jį ir vietos australų žurnalistai, televizininkai ir kt.. Jie atvyko kaip privatūs asmenys r buvo pasitikti pačių artimųjų, sakytume savos šeimos narių. Dar tą patį vakarą jis viešėjo siaurame šeimos rately (p.p. Daukų šeimoje), kur be M. Pastogės redaktoriaus nieko pašalinio daugiau ir nebuvo. Tiesa, prieš išleidžiant svečius į Adelaidę Bankstowne įvyko vietos bendruomenės apylinkių oficialus pasveikinimas ir priėmimas Dainavos salėje, kur dalyvavo daugiau kaip 70 paskubomis kvestųjų vietos lietuvių. Čio p.p. Bačiūnai turėjo progos pasimatyti susitikti su Sydney lietuvių aktyvesniais žmonėmis, pasikalbėti viešai ir privačiai. Išleidę gruodžio 20 d. į Adelaidę, sydnejiškiai tais metais savo svečių daugiau ir nematė. Pasisvečiavę Adelaidėje, Melbourne ir Canberroje p.p. Bačiūnai vėl sugrįžo jau šiais metais į Sydney atsikvėpti ir iš čia toliau vykti su vizitais. Tačiau ir čia būnant jie nebuvo vieniši: garbingaisiais svečiais daugiausiai rūpinosi ir jiems talkininkavo p.p. Daukai. Prieš išvykstant į Newcastle vakarais po darbo jie lankėsi privačiose šeimose, kaip pav. pas p. p. Narušius, ir kt.

Pabuvę porą dienų p.p. Bačiūnai vėl vyksta į Newcastle (žiūr. aprašymą šiame numery ir sugrįžę atgal po trijų dienų vyksta į Brisbanę. Vos sugrįžę iš to, sakytume, tolimiausio vizito, vos spėję išlipti iš lėktuvo, skuba dar tą patį vakarą į Bankstown Dainavos salę, kur buvo demonstruojami atsivežtieji filmai. Žmonių susirinko apsčiai — vos tilpo gana erdvioje salėje. Po to vėl privatūs su vienas kitu pasikalbėjimai iki vėlaus vakaro.

Atrodo, p.p. Bačiūnai galėtų leisti sau šiek tiek atsikvėpti. Bet tik ne jie. Kiekvienas vakaras užimtas vis su nauju vizitu: pas Reisgius, Mauragius, Baužes, Kovalskius. Šeštadienio vakarą Redfern Liet. Namuose buvo surengtas Namų Valdybos oficialus atsisveikinimas: čia dalyvavo visa eilė kviestųjų Sydney lietuvių. Sekančią dieną, vasario 3 dar vienas ir paskutinis išvykimas čia pat kaimynystėje pas Wollongong lietuvius, o jau pirmadienį, vasario 4 d. atsisveikinimas iš laivo su Sydney ir Australija.

Bačiūnų šis antrasis vizitas pas Australijos lietuvius palyginamai su pirmuoju gal buvo daugiau artimesnis, intymesnis. Šį kartą jis buvo atvykęs ne apsidairyti ir ne susipažinti, kaip kad pirmą kartą, bet daugiau, pabrėžtinai daugiau, aplankyti savųjų, sustiprinti ryšių ir parodyti, kad lietuvybė nėra tik formali gyvenimo pusė, bet greičiau pats gyvenimas, turįs gilią prasmę ir atramą visoje sąrangoje. Stebėtina, kad šio vizito metu p. p. Bačiūnai visur buvo sutikti daugybės žmonių, net tokių, kurie šiaip retai kur rodydavosi. Kodėl taip yra? Juk p. Bačiūnas nėra joks oficialus asmuo, bet kaip jis sako tik paprastas ūkininkas, bet jis visus nupirko savo širdimi, savo paprastumu, niekuo nesistatydamas ir nieko nevaidindamas. Čia ir yra jo pasisekimo ir jo misijos paslaptis, kad jis žiūri į kiekvieną lietuvį kaip į savo artimiausią brolį ir visus lietuviškus reikalus jungia su savo gyvenimu, ne kaip stovinčius šalia jo. Lietuvybė yra integralinė jo gyvenimo dalis.

J. K-lis

TOKS TOKĮ PAŽINO

Teisėjas sprendė valkatos bylą. Valkata nešiojo ilgą juodą barzdą.

Išklausęs bylos, teisėjas pagraudeno:

— Jei viskam galima patikėti, kas apie tave sakoma, tai tavo sąžinė turėtų būti tokia pat juoda, kaip ir barzda.

— Pone teisėjau, — atsakė teisiamasis. — jeigu iš barzdos galėtum spręsti apie sąžinę, tai tamsta būtum visai be sąžinės.

• • •

Moteriškė gavo raštelį, kuriame buvo pasakyta, kad ji sutartoje vietoje paliktų tūkstantį dolerių. Jei ji nesutiktų, tai grasinama *pavogti jos vyrą.*

Ji parašė tokį atsakymą:

"Aš neturiu tūkstanties dolerių, bet aš tikiuos, vaikinai, kad jūs savo žodžio laikysitės!"

MES JAU PADARĖME EILĘ PAMINKLŲ MIRUSIEMS JŪSŲ BENDRUOMENĖS NARIAMS!

L. PAGES

MONUMENTAL MASON,

10 RAILWAY STREET, LIDCOMBE — TEL.: YX 8781 — sąžiningiausiai pagamins Jūsų užsakytąjį paminklą mirusiajam giminaičiui ar draugui pagerbti.

Vytautas Doniela

IŠEIVIJA IR PASAULĖŽIŪRA

Nenatūralios, tačiau išeivijai charakteringos sąlygos — nuolatinė nutautimo ir subyrėjimo baimė — verčia išeivius vis pabrėžti solidarumą. Nenuostabu, kad vienybės problema yra tokia opi ir nuolat gvildenama. Pavojuje atsidūrusi grupė visuomet stengsis prieiti vienodo galvojimo, nes kiekvienas išsiskyrimas ją silpnina ir išduoda priešui. Šia prasme, iš tiesų jei prireikia stiprybės, ją suteikia solidarumas.

Kartu tačiau aišku, kad išeivijoje vienodo galvojimo pasiekti nėra taip jau lengva. Prieš pirmą pasaulinį karą prasidėjęs ir Nepriklausomybės metais sustiprėjęs politinis ir pasaulėžiūrinis išsiskirstymas šiandien yra dar labiau pagilėjęs. Išeiviai ne tik simpatizuoja vienai ar kitai organizuotai praeities grupei, bet ir bando orientuotis pagal naujame krašte sutiktas sroves. Vadinasi. *faktiškai* apie galvojimo solidarumą netenka kalbėti. Laikrodžio rodyklės atgal atsukti nebegalima.

Kaip į tokį pažiūrų susiskaldymą žiūrėti? Daugelis mano, kad tai yra neigiamas reiškinys. Kitas net utopiškai galvoja, kad, štai, vieną dieną visvien visi susipras ir taps lyg vienas žmogus. Betgi arčiau žvilgterėjus, atsakymas gali būti visai kitoks. *Pažiūrų skirtumas, pasaulėžiūrinių ir politinių grupių įvairumas yra normalus demokratijos dalykas.* Dar daugiau: jis išreiškia paprasčiausią betkurios visuomenės tendenciją, nes nėra dviejų žmonių, kurių mintijimas būtų lygiai toks pat. Demokratijos svarbiausia žymė ir yra ta, kad joje pilietis savo galvojimą ir organizacinį priklausomumą nustato patsai, tuomi sukurdamas grupių įtampą.

Tiek, kiek išeivija sugebėjo vienaip ar kitaip diferencijuotis, ji priartėjo prie vakarietiškos, t. y. daugialypės visuomenės. Galima pridurti, kad betkokių naujenybių nepakentimas yra kaip tik primityvios bendruomenės požymis. Dar šiandien nevienas vyresnės kartos atstovas prisimena, su kokiu nepasitikėjimu ar net atviru pasibaisėjimu naujos mintys prieš keliasdešimt metų būdavo sutinkamos tolimesniuose savo krašto užkampiuose. Tokius atvejus prisimenant, neretai vartojamas žodis "tamsumas", ir jis aiškiai nusako, jog šiandien į tokį vienalypį ir beveik priverstiną galvojimą žiūrint kaip į "žemesnį". Atsisakant ir "tamsumo" ir "žemumo" terminų, visgi reikia sutikti, kad jie aprašo verčiau rytietišką, negu vakarietišką laikyseną.

Kad supratus, kaip išeivių organizacinis gyvenimas kartais dar skiriasi nuo senų demokratinių kraštų, tenka skirti du dalykus. Susiskaldymas, kaip minėta, yra jau neišdildomas faktas. Tačiau antroji sąlyga, būtent, tolerantinga laikysena, kuri vienintelė įgalina susiskaldžiusių grupių sugyvenimą, dar nėra įsistiprinusi. *Todėl jei susiskaldymo atveju išeivija jau yra vakarietiška, netolerancijos atveju išeivija dar tebėra rytietiška.* Joje vis dar vyrauja atgarsiai to galvojimo, kuris visuomenei leidžia turėti tik vieną pasaulėžiūrą, — galvojimas, kuris rytuose šimtmečiais buvo ir tebėra "savaime suprantamas" dalykas. Nenuostabu todėl, kad šiandien išeivijos grupės neretai žiūri vieną į kitą kaip į žalingą įtaką, lyg tai tik "mūsoji" grupė turėtų vienintelį raktą į išeivijos ar net visos tautos gerovę. Tokios tendencijos kartais apvainikuojamos teigimu, kad tautybė turėtų būti sutapatinta su kuria specifine pasaulėžiūra. Tada atsisakoma bendradarbiauti išeiviją ar tautą liečiančiuose dalykuose, jei tuos klausimus reikia spręsti su kitaip galvojančiais. Pačio dalyko svarstymas virsta kitų grupių mokymu.

Partijų ar pasaulėžiūrinių grupių konflikto atveju išryškėja neišsakyta prielaida, kad kitokiam galvojimui lyg ir neverta būtų pripažinti egzistencijos teisės. Žodžiai kaip "solidarumas" ar "vienybė" vartojami, arčiau pažvelgus, ne kitokia prasme kaip "būkime solidarūs pagal mūsų pažiūrą". Romėnai savo laiku skelbdami pasauliui taiką ugnimi ir kalaviju visgi turėjo drąsos savąją "taiką" paaiškinti ir pridėti, kad joji bus Pax Romana. Šiandien tos drąsos yra likę daug mažiau.

Atrodo, jog didėjantį susikaldymą įmatė ir jam išeitį rado pirmieji Lietuvių Bendruomenės organizatoriai ir Lietuvių Chartos autoriai. nurodydami, jog Bendruomenė yra nepriklausoma pasaulėžiūriniu atžvilgiu. Šita išeitis suteikė pagrindus vakarietinio tipo organizacijai ir tuo pačiu sudarė sąlygas visiems įsijungti į bendrą darbą, nežiurint pasaulėžiūrinių bei politinių skirtumų. Tačiau, žinoma, ne visi norai yra tuoj pat įgyvendinami, lygiai kaip ir politinis sąmoningumas yra lėtos evoliucijos dalykas. Tenka sutikti, kad karų ir emigracijos aplinkybėse pasaulėžiūrinis susiskaldymas įvyko pergreitai ta prasme, kad jo nespėjo pasekti atitinkama dvasinė laikysena, t. y., tolerancija, be kurios bendradarbiavimas tarp skirtingų pažiūrų yra sunkus ar net kartais neįmanomas. Bendradarbiavimas tampa nevaisingu ypač tada, kai tolerancijos nenorima pripažinti iš viso.

Šitokiose sąlygose, atrodo, dar turės praeiti kiek laiko, kol bus įmatyta, kad tautiniai tikslai gali būti atsiekti bendru darbu, o ne užsimojimu visus padaryti tos pačios spalvos satelitais. Visa laimė, kad nepasaulėžiūrinė Bendruomenė yra jau suorganizuota. Reikia tik, kad ir plačiojoje išeivijoje dviprasmiška mintis "vienybė solidarume" būtų pakeista daug demokratiškesne mintimi "vienybė įvairybėje".

IŠVYKO INŽ. K. TYMUKAS

Adelaidės Apylinkės Pirmininkas inž. *Kostas Tymukas* nuo sausio 8 d. paskirtas statybinės ir konstrukcinės dalies viršininku (Engineer class), Woomera, S.A.), kur prieš 13 metų yra atlikęs kontraktą kaip darbininkas, o šiandien grįžo į ten pat kaip "big boss".

Kiek žinoma, tai yra antrasis lietuvis inžinierius paskirtas tokioms augštoms pareigoms ir pirmasis Vytauto Didžiojo Universiteto auklėtinis. (Pirmasis yra inžinierius Petras Dirkis, baigęs Muenchen Technische Hochschule ir yra panašiose pareigose N. Gvinejoje ir Nauru).

Inž. K. Tymukas gimė 1920 m. balandžio 5 d. Lietuvoje, Kašeliškių km., Biržų apskr., 1939 m. baigęs Biržų gimnaziją įstojo į V.D. Universitetą Kaune Statybos fakultetą, kurį baigė 1943 m.

Besiartinant rusams kaip ir daugelis kitų lietuvių pasitraukė į Austriją, kur dirbo kaip inžinierius privačioje firmoje. Amerikiečiams išlaisvinus ir suorganizavus lietuvių stovyklą Wuercburge, dirbo lietuvių gimnazijoje dėstydamas vyresnėms klasėms matematiką (dalis jo mokinių yra taip pat atvykę į Australiją) ir aktyviai dirbo su skautais ir buvo Wuercburgo lietuvių skautų tunto tuntininku. 1946-47 m. Aktyviai reiškėsi ir lietuvių visuomeniniame gyvenime: buvo stovyklos komiteto pirmininkas, Lietuvių Inžinierių Draugijos valdybos narys ir vienas iš organizatorių ruošiant lietuvių inžinierių suvažiavimą Wuerzburge, kur susitiko su buv. ALB Krašto Valdybos pir-ku B. Daukum. Drauge buvo aktyvus "Inžinieriaus Kelio" bendradarbis.

Prasidėjus emigarcijai 1948 m. atvyko į Pietų Australiją ir atliko darbo prievolę toje pačioje Woomeroje.

Baigęs kontraktą atvyko į Adelaidę ir pradėjo dirbti "Department of Works" kelių ir aerodromų projektavimo skyriuje vyr. inžinierium (Engineer class 2).

Gyvendamas Adelaidėje jis buvo vienas iš steigėjų PLIAS Adelaidės skyriaus ir drauge vienas iš to skyriaus pirmininkų.

Sukūrus šeimos židinį Adelaidėje ir atsiradus šeimos rūpesčiams (namai, prieauglis ir t.t.) buvo kurį laiką neaktyvus, bet netrukus jau jis matomas skautuose, savaitgalio mokyklos tėvų komitete ir bendruomenėje. 1962 m. jis išrenkamas ALB Adelaidės Apylinkės pirmininku, kur jis išbuvo iki paskutiniųjų dienų. Žinant, kad 1962-ji metai buvo bandymas Adelaidės Apylinkės Bendruomenės Valdybai, o kartu ir jos pirmininkui, inž. K. Tymukas tas pareigas atliko su pasigėrėjimu, ką turėjo pastebėti atvykę Adelaidėn į suvažiavimus ir Meno Dienas.

Kas iš lietuvių lėktuvu skrenda į Adelaidę, tas gali gerai iš viršaus ir apačios pasidairyti į West Beache aerodromą, kuris yra inž. K. Tymuko technikinis kūdikis ir kūrinys.

Prieš išvykimą paklaustas, kada manąs grįžti Adelaidėn, inž. Tymukas atsakė, kad grįšiąs tada, kai Joneliui ateis laikas stoti į gimnaziją. Adelaidiškiai tuo tiki ir mielai jo lauks sugrįžtančio. Inž. K. Tymukas augina 4 sūnus ir 2 dukras.

Jo dalyvavimas lietuvių visuomeninėje veikloje jam nepakenkė pakilti augštesnėse pareigose, nes jis buvo atrinktas iš daugelio kandidatų. Šis jo aktyvumas gal būt ir buvo akstinas, kuris jam daugiau padėjo, bet nepastojo kelio į augštesnį rangą, lygiai kaip ir inž. P. Dirkiui. Abu aktyviai reiškėsi lietuvių visuomeniniame gyvenime ir abu paskirti panašioms pareigoms.

Išvykus inž. K. Tymukui vasario pabaigoje (drauge su juo išvyksta ir jo visa šeima) linkime jam daug sėkmės naujose pareigose ir lauksime sugrįžtančių Adelaidėn. *J.R.*

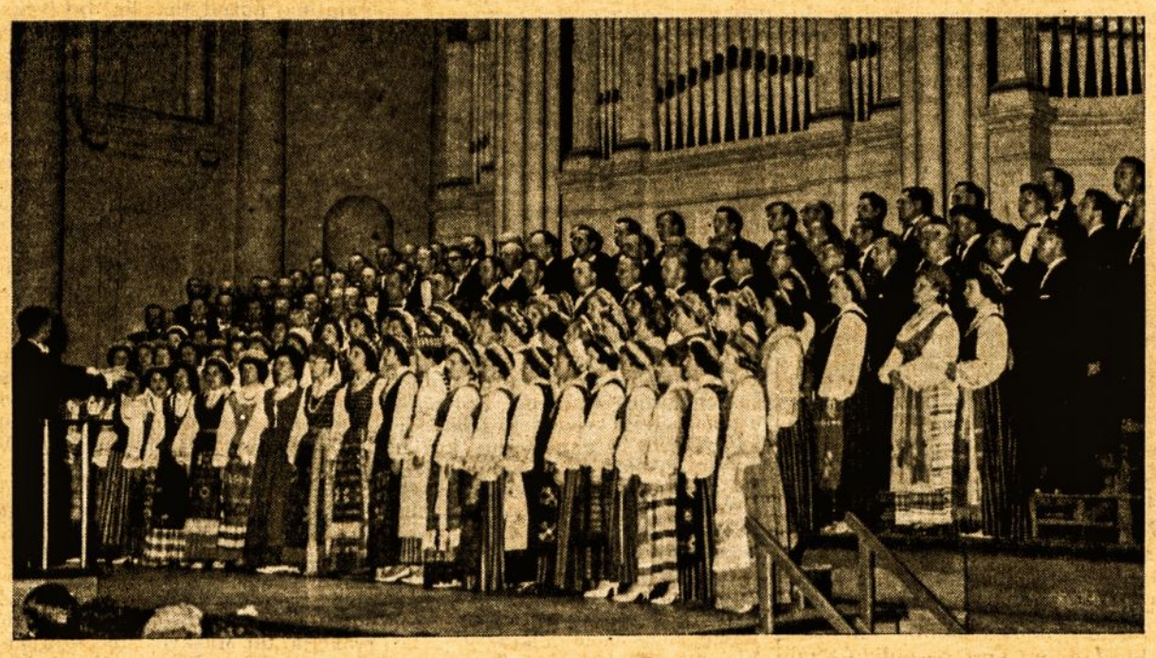

Jungtinis choras II-je Dainų šventėje Adelaidėje. Diriguoja: p. K. Kavaliauskas.

RAŠO ALGIS PLŪKAS

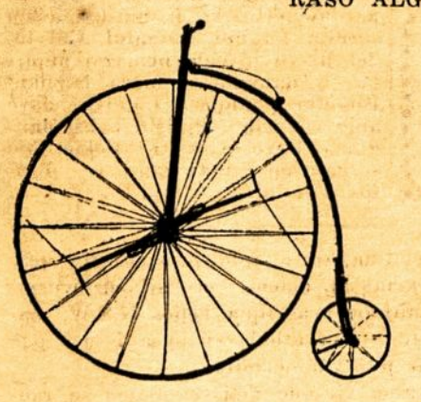

Sydney — Adelaide ant METALINIŲ ŽIRGŲ

Groudžio keturioliktoji. Tik švinta. Pašeriame savo "žirgus" alyva, nepasigailime oro į gumines kanopas. Atrodo, viskas paruošta: kuprinės, nors tik reikalingiausi reikmenys pakrauti, nesumažina savo svorio—arti 50 svarų. Svarbiausias šaltinis—vanduo išdidžiai kabo prie "bagažninko", atsarginė padanga lyg gyvatė susirangiusi snaudžia pririšta prie rankenos.

6.15 val. mūsų žirgai apleidžia 25 Marshall Str. Dangus, lyg nelinkėdamas geros kelionės, pasveikina mus su keliais lašais ir vis pilkėja. Pasiekus Enfield lietus, pajutęs, kad mes nesiprausę, gerokai mus išprausia ir tik po trijių valandų, ištūnojęs autobusų sustojimo vietoje, toliau "išplaukiame."

Pagaliau lietus apstoja. Laukti ilgiau negalime, nes turime pasiekti šios dienos numatytą vietovę.

Lietpalčiais apsupę kuprines ir patys apsilietpalčiavę stabdžiams beveik neveikiant stumiamės tolyn. Pietaujame Cabramatoje pas A. Migevičių. Atsisveikiname su jais ir su Sydnejum.

Lietus su mažais pregiedruliais lydi mus iki Pictono. Čia ir nakvojame.

Pictoną paliekame ankstokai, nes prieš akis negailestingi Mėlynieji Kalnai. Gi šiandie turime pasiekti Goulburn. Tik iš kiemo tiesiai į kalną. Mūsų "žirgai" atsisako mus užkelti, ir taip pėstute stumiamės pirmyn.

Sena daina sako: "dar toliau, dar bus gražiau" . . . Taip ir buvo gražiau! Vaidenasi, lyg važiuotume į pakalnę, bet upelio vanduo teka į priešingą pusę, kas mus įtikino, kad važiuojame įkalniui. Taip, kalnai apgaulingi, o ypač dviratininkams. Net ir didžiuliai traileriai mūsų pėstutę ir stengdamiesi vos aplenkdavo.

Dar Sydnėjuje kelionių žinovai mums pranašavo, kad už Goulburn kalnai baigiasi. Laukiam, kada išmuš ta taurioji valanda.

Pravažioujam Mittagong. Nors ir lynoja, bet nuotaika pakili. Pavakarėjant pasirodo keistas, seniai matytas saulės šypsnis, o pasiekus Goulburn plačiai ir skaidriai pasisveikiname su Pietų Kryžiumi. Karavanų parkas priglaudžia mūsų palapinaites.

Saulė ir kukaburos prikelia mus apie 5 val. ryto. Apsiprausę ir "sutvarkę" 2 dėžutes konservų leidžiamės tolyn. Ir vėl į kalną, bet prisiminus pranašystes tikime, kad tai bus paskutinis. Pagaliau ir šį įveikiame. Prieš akis pasakiškas vaizdas užburia mus ir su Baranausku užtraukiame "Kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę, tik ar mūsų kojos tokiems keliams tikę". Tai tau ir išsvajotos lygumos!

Nuotaikos neprarandam tikėdami, kad už Yass tikrai prasidės lygumos. Ir šiuo momentu atsitinka, kas neturėtų atsitikti: skriejant 40 mylių greičiu į dviejų mylių ilgio pakalnę mano bendrakeleivio Povilo vandens rezervuaras nukrenta tiesiog į mano "žirgo" tarpratį, ir iš "baklagės" palieka tik sulankstytas aliuminijaus gabalas su skyle, iš kurios čiurkšle teka mūsų gyvybės eleksyras. Liekame tik su puse vandens, o temperatūra nepavydėtina. Ligi Yass dar 20 mylių. Troškulys, sausos, sukepę lūpos, prakaitas, kalnai, pakalnės . . . O, kad mes turėtume stebuklingą arabų kilimėlį!

Yass'e vėl kartą žmoniškai pavalgę, pailsėję, vėl su vandens (vandens!) atsargomis popiečiu "išjojame" Gundagai link.

Ir kaip norė tųsi padoriai kartą išsimaudyti! Kiek daug upelių, pažymėtų NRMA žemėlapyje, kuriuo mes vadovavomės, kiek daug skambių vardų, kaip "5 mylių upelis", "Bango", "Akmenuotasis" ir t.t. Privažiuoji, apžiūri, apaugęs viliojančiais žilvičiais, bet jame nė blusa negalėtų sušlapti; o ką bekalbėti apie mus. Vien tik Pauliaus šešios su puse pėdos!

Prisikasame ligi Bookham kaimiūkščio. Atrodo, jį visi gyventojai apleidę nė gyvos dūšios: ne tik žmonių, bet ir šunų nesimato. Čia būtinai turime nakvoti. Pabandome skverbtis į pastatą, panašų į garažą. Mūsų džiaugsmui prasiveria šoninės durys ir jose šypsosi gana "žmoniškas" veidas. Išreiškiame savo norus—pieno, duonos, nakvynės, žinoma, priede išdėstydami kelionės planą iš abiejų galų. Gaunam pieno, gaunam duonos, gaunam ir nakvynę prieš garažą esančios mokyklos verandoje. Patenkinti baigiame ča įsikurti: žvakelė mirksi, brėžiam po laišką paliktiems draugams ir "užėdam"—valgyti jau atpratome.

6 val. ryte saulutė jau gana kaitri. Praplovę akis vogtu mokyklos vandeniu, paspaudžiame "pentinus" ir pasiekiame Gundagai. Čia pasistiprinę, lydimi šimtų papūgų, iriamės tolyn. Gamta monotoniška: tik papūgos, eukaliptai, kalnai ir pakalnės. Jau visai sutemus atkalnėje sustojam parūkyti, atsikvėpti. Retkarčiais pravažiuoja mašinos. Neapsakoma tyla ir tamsa. Vos keletas žvaigždžių spinksi augštumoje.

Užsirioglinę į kalną ir nušvlpę į pakalnę pasiekiame Hume H-way ir Sturt H-way sankryžą. Atsisveikinę su 31-ja autostrada pasukame dešiniop į 20-ją, kuri turi mus nuvesti į kelionės tikslą — Adelaidę.

Klaikiai tamsu, o mūsų "bizelnyčios" netoli nušviečia. Žemėlapyje nurodyta mokykla 9 mylių atstume, kur tikimės prisiglausti. Spaudžiame sukandę dantis, nes jau netoli vidurnaktis. Pasiekę šeimininkams atkalbame mūsų kelionės litaniją iš abiejų galų r tik po to mums leidžiama prisiglausti mokyklos verandoje.

Ryte šeimininkės pakviesti gauname "Cup-a-tea" Po pusvalandžio kelionės viešime pas N. Hopaitę, R.A.A.F. Base prie Wagga-Wagga.

Nors prieš didžiulį vėją pamažu prisiiriam Wagga-Wagga. Čia pietūs, poilsis, pasidairymas po miestą. Wagga paliekam 2.15 val. prieš pat audrą ir po valandos malonus ir šiltas lietus skalbia mūsų nugaras ir saulės blukinamas akis.

12 mylių iki Narrandera. Pagaliau tolumoje paliko Mėlynieji Kalnai, gražosios pakalnės. Važiuojame lyguma, nors jos nematome, o tik jaučiame, nes jau gerokai tamsu ir lietaus lašai ritasi per blakstienas. Jaučiasi pirmieji kelionės nuovargio požymiai: sprandai ir kojų raumenys dega ir skauda. O dar vos tik 360 mylių nujota.

Narrandera. Vėl karavanų parke. Prie ugiakurio kritome kaip paskersti jaučiai. Ryte skubomis apžvelgiam miestą. Pastebėję ant kuprinės užrašą "Sydney-Adelaide" mus apspinta vaikai ir šunes.

Apsirūpinę "kuru" pasileidžiame per dykumą, kur lietui lyjant kelias nepravažiuojamas. Bet mūsų nesulaiko nei lietus nei vėjas. Šlapi, purvini, druskini, kaip gerai įsūdyti vėdarai, keikdamiesi privažiuojam Darlington Point, kur pasukę iš kelio pasiekiam miestuką. Darlington Point. Mūsų pusiaukelis. Reiką šia progą atšvęsti alaus kaušu nebijant pasekų.

Iki šiol tik filmuose teko matyti kaubojišką boksą, bet čia susiduriam tikrovėje: pamažu vienas po kito vyrai išslenka į kiemą, atrodo, ne taip jau draugiški, o paskui juos ir visi baro įnamiai. Tyla kieme, kol vienas, matyt, vyriausias miestuko "teisėjas" sukomanduoja "Start!" Na, ir prasideda. Žiūrovai patenkinti, šaukia gestikuliuodami rankomis ir užkliudydami kaimyno paširdžius. Po 10 min. tas pats "vyriausias" nusprendžia, kad gal jau ir užteks. Kova baigta. Abu boksininkai, "pakeitę" savo rūbų, akių ir rankų spalvas, paspaudę vienas kitam rankas, grįžta atgal į barą, o drauge su jais ir visi žiopliai. Aišku ir mudu . . .

Ir vėl kelyje. Vieškelis lygus kaip stalas. Lygumos, kurių taip ilgėjomės, o dabar pasigendam kalnų ir pakalnių. Pabosta visą laiką tik minti ir minti. Susiradė padoresnį medelį vis ilsimės kas valandėlę. Pagaliau kojos ir sprandai įpranta prie nuolatinių judesių ir pasiduoda mūsų ir tikslo valiai.

Vakare privažiuojame Hay. Atsigaivinę pienbaryje papildom drauge ir savo atsargas. ir vėl paleidžiam savo žirgus į tuščias lankas. Jos tikrai tuščios: tik pilki krūmokščiai šmėkščioja pakelėje. Išneria pasiklydusi kengūra perbėgdama per kelią ir vėl tik juodas ir banalus naujai išpiltas smalinis kelias. Apima snaudulys, bet kelio atgal nėra. Netoli Balranaldo krentame poilsiui. Rankos taip sugrubę, kad net pypkę ar cigaretę sunku sugraibyti.

Ligi Milduros dar 109 mylios. Žemėlapis nieko gero nežada. Tiesa, už 49 mylių Euston. Bet kas jis—miestukas ar tik vietovės pavadinimas? Susidarom geras atsargas maisto ir vandens. Vandenmaišiai sveria nepavydėtinai, bet nieko papadarysi — jau žinom, ką reiškia dykumų troškulys.

Nuobodesnio ir vargingesnio kelio turbūt net ir pačioje Saharoje nėra. Kelias 22-30 mylių astume nepasisuka nė puse laipsnio. Jokio kalnelio, jokios pakalnėlės, jokių namų nei arti, nei horizonte,

(Pabaiga psl. 4)

S. LOZORAITIS

KOMUNIZMAS IR BAŽNYČIA

Ryšyje su II-ouju Vatikano Koncilijum sovietų vyriausybė yra padariusi eilę žingsnių, kurie sukėlė Vakaruose susidomėjimą ir dargi buvo teigiamai įvertinti. Koncilijaus atidarymo proga sovietų telegramų agentūra Tass paskelbė pranešimą, kuriame paminėjo apie Popiežiaus Jono XXIII pasisakymus už taiką bei tarptautinių ginčų sprendimą derybų keliu ir prieš varžybas atominio ginklavimosi sritv. Be to, sovietai leido kai kuriems, negausingiems, vyskupams iš pavergtųjų kraštų nuvažiuoti į Romą ir dalyvauti Koncilijuje. Galop, Maskvos stačiatikių patriarchas Aleksiejus pasiuntė į Koncilijų du savo stebėtojus. Visi šie žingsniai, kaštavę sovietų vyriausybei nedaug rublių, atrodo pridėję dar vieną iliuziją prie aklo Vakarų tikėjimo sovietų valstybės "liberalinę evoliucija".

Žymi Vakarų viešosios nuomonės dalis linksta manyti, kad tokia Maksvos laikysena reiškia sovietų nepaprastą suisdomėjimą Koncilijų ir, antra, atsisakymą nuo ligšiol vestos naikinimo politikos katalikų Bažnyčios ir visų kitų konfesijų atžvilgiu. Pirma mintis yra teisinga. Dar daugiau — ji yra savaime suprantama. Nes, aiškus dalykas, sovietų vyriausybė tikrai yra didžiai susidomėjusi Koncilijum, ir būtent, taip pat susidomėjusi, kaip ji domisi kiekvienu materialinės ar moralinės galios centru, kurio egzistencija yra sprendžiama civilizaciją apsaugoti ir kurį sovietai, siekdami įsiviešpatauti visame pasaulyje, stengiasi dezorientuoti, imobilizuoti ir sunaikinti. Kai dėl kitos minties kad sovietai keičia savo politiką tikybos atžvilgiu — tai ji yra visiškai nepagrįsa. Aukščiau išdėstyti mažį sovietų žestai anaiptol nereiškia, kad jie atsisakytų nuo mirtinos kovos, kurią jie veda prieš kiekvieną tikybą ir kuri yra vienas komunizmo, taigi ir sovietų valstybinės santvarkos pagrindinių elementų.

Aš esu ankščiau rašęs apie visišką Maskvos patriarcho pasidavimą sovietams. Nuo to laiko jis dar kartą įrodė esąs sovietų vyriausybės tarnas bei garsiakalbis. Ir jis tai padarė tokiu klausimu, kuriam suprasti užtenka evangeliško teisingumo jausmo ir žmoniško padorumo bei paprastos nuovokos. Kubos krizės metu, kurią išprovokavo Sovietų Sąjunga, pastatydama Kuboje prieš Jungtines Valstybes nukreiptas rakietų bazes, Maskvos patriarchas pakvietė krikščionišką pasaulį protestuoti prieš Jungtinių Valstybių "agresingą veiklą" ir pasmerkti Prezidento Kennedy "provokaciją". Toks buvo "įnašas į taikos apsaugojimą" to žmogaus, kuris laiko save šv. Vladimiro ir šv. Olgos bažnyčios galva! Porą savaičių vėliau jisai jau puošėsi sovietų vyriausybės suteiktu jam raudonosios vėliavos ordenu. Štai kokią moralinę atmosferą atsineša į Koncilijų patriarcho stebėtojai, tą pačią atmosferą, kurią Gromyko įneša į Jungtinių Tautų Organizaciją ar nusiginklavimo konferencijas.

Čia verta prisiminti vieną tragikomišką aplinkybę, į kurią Vakaruose teatkreipta mažai dėmesio. Būtent, kad stebėtojai buvo pasiųsti dėka apgaulingo triuko, kurio auka buvo Konstantinopolio stačiatikių patriarchas Atenagoras. Kaip žinoma, vasaros gale Rodo saloj įvyko stačiatikių Bažnyčių konferencija, kurios dalyviai, Aleksiejui sutinkant, nutarė nuo stebėtojų siuntimo į Koncilijų susilaikyti. Nežiūrėdamas to nutarimo ir apgaudamas Atenagorą; Maskvos patriarchas prieš pat prasidedant Koncilijui savo stebėtojus pasiuntė. Koks buvo to triuko, įžeidžiančio Konstantinopolio patriarchą ir visas stačiatikių Bažnyčias, tikslas? Tas, kad Maskvos stebėtojai pasirodytų Koncilijuje kaip vieninteliai Rytų stačiatikių atstovai.

Ta aplinkybė, kad negausingiems komunistų pavergtų kraštų vyskupams leista dalyvauti Koncilijuje, nėra joks įrodymas, kad sovietai būtų pakeitę savo bažnytinę politiką. Priešingai, tas leidimas pabrėžia liūdną faktą, kad tų kraštų katalikų Bažnyčios atstovai net savo santykiuose su Šventuoju Sostu visiškai priklauso nuo sovietų valdžios sauvalės ir kad nuo tos sauvalės priklauso vyskupų dalyvavimas ar nedalyvavimas aukščiausiame Bažnyčios susirinkime. Teikti teigiamą reikšmę sovietų duotiems leidimams reiškia neigti priklausančią Bažnyčiai laisvės teisę.

Iš viso, padėtis gali būti apibūdinta šiais paprastais žodžiais: dalyvaują Koncilijuje Rytų ir Centro Europos vyskupai yra paleisti atostogų iš kalėjimo, kuriame komunistų valdžia laiko Bažnyčią.

Esančias bolševikų užvaldytuose Rytų ir Centro Europos kraštuose sąlygas vaizdžiai parodo Lietuvos pavyzdys. Mirus arkivyskupui T. Matulioniui, kurį sovietai išlaikė kalėjimuose bei koncentracijos stovyklose 24 metus, Lietuvoje, turinčioje 6 diecezijas, tėra 3 vyskupai. 2 yra ištremti iš savo diecezijų, o trečias jau nuo seniau yra tiek palieęs, kad negali eiti pareigų. Jeigu šitokiomis aplinkybėmis sovietų okupacinė valdžia Lietuvoje išleido Kauno diecezijos administratorių su 3 kunigais, tai toks leidimas yra pasityčiojimas iš Bažnyčios, o ne palankumo Bažnyčiai žestas.

Galop, sovietų telegramų agentūros išvedžiojimai apie Popiežiaus veiklą tarptautinės taikos klausimu turi dar mažiau vertės negu Maskvos vyriausybės nepuolimo pareiškimai. 24 valandas po kalbamų išvedžiojimų ir tą pačią dieną, kurią Maskvos stebėtojai atvyko į Romą, "Komsomolskaja Pravda" paskelbė biaurų puolimą prieš katalikų Bažnyčią, kuris, atrodo, prieštaraująs aukščiau išdėstytiems sovietų vyriausybės žestams, bet tikrumoje visiškai atatinka pastovią sovietų kovos prieš Bažnyčią ir Bažnyčios niekinimo politiką. "Komsomolskaja Pravda", Komunistinio Jaunimo Sąjungos organas, taigi vienos svarbiausių bolševikiškų organizacijų, kuriai pavesta brukti komunistinę ideologiją naujoms kartoms ir ruošti bolševikų veikėjų eilitą, paskelbė šitokį šmeižtą: "Šių dienų Vatikanas primena gyvąjį lavoną. Ir jis negali būti atgaivintas, kad ir kokius rūbus jis užsivilktų, kad ir kokius obalsius jis skelbtų". Čia, šitame komsomolo laikrašty, o ne skiriamame eksportui Tasso pareiškime yra išreikšta tikroji — buvusi, dabartinė ir būsima komunistų partijos politika Bažnyčios atžvilgiu. Ir tiktai ši politika turi galios, nes komunistų partija Sovietų Sąjungoj yra vienintelis neaprėžtas suverenas.

Kalbamą politiką galima suvesti į šiuos pagrindinius dėsnius: komunizmas laiko katalikų Bažnyčią "gyvuoju lavonu", kuris turi būti galutinai nužudytas; ligi tai įvyks, "lavonas" privalo tarnauti sovietams kuriant komunistinę santvarką, kuri tegalima sunaikinus tautinius, tikybinius ir bendrai žmoniškus jausmus; kitais žodžiais sakant, komunizmas reikalauja, kad Bažnyčia pati savo rankomis iškastų sau duobę! Joks kompromisas, joks prisitaikymas, jokia koegzistencija tarp Bažnyčios ir komunizmo nėra pakeitę šitos sovietų politikos ir nepakeis jos ateity. Tai geriausiai paliudija Sovietų Sąjungos stačiatikių Bažnyčios likimas. Padariusi tiek kompromisų su sovietų valdžia kaip jokia kita Bažnyčia, ji yra taip žemai nusmukusi, kad šiandieną Maskvos patriarcho pareiškimų negalima atskirti nuo Gromykų pareiškimų.

Patriarcho Aleksiejaus stebėtojų buvimas Koncilijuje turėtų nuolat priminti Koncilijaus tėvams šį stačiatikių Bažnyčios susmukimą ir įkvėpti jiems mintį — Dieve saugok Bažnyčią nuo komunizmo! Jeigu tokia bus Koncilijaus Tėvų reakcija, tai Maskvos stebėtojų buvimas jų tarpe bus naudingas katalikybei, visai krikščionybei ir civilizuotąjam pasauliui.

Tačiau tiktai šituo atžvilgiu jis ir gali būti naudingas.

ARTIMUI PAGALBON

Kiekvienos labdaringos draugijos įsikūrimas yra sunkus, o veiklos praplėtimas reikalauja pasiaukojimo ir lėšų.

Sydnėjaus Lietuvių Moterų Soc. Globos Draugijos įsikūrimas ir su juo surišti vargai visiems gerai žinomi iš spaudos, taigi šiuo straipsneliu norėtųsi tiktai priminti apie Draugijos veiklą, idėjas, siekimus.

Sydnėjaus Lietuvių Moterų Soc. Globos Draugija, nuo pat įsikūrimo dienos stengiasi nė per žingsnį nenutolti nuo savo užsibrėžto tikslo — rūpintis tautiečiais įvairiose nelaimėse.

Yra nemažai tautiečių, sergančių proto ligomis. Šią skaudžią savo nelaimę kai kurie patys supranta. Kol jie buvo sveiki, tikriausiai turėjo draugų ir pažįstamų, bet dabar, nuobodžioje jų gyvenimo dienų eigoje, šviesesni pragiedruliai yra tiktai Draugijos narių apsilankymai.

Draugija nesitenkina dabartine veikla, bet ateity siekia tą veiklą išplėsti, apimdama platesnes gyvenimo sritis. Sakysim, labai rimtai galvojama apie senelių prieglaudą, kurioje seni žmonės, jaukioje, lietuviškoje atmosferoje ramiai užbaigtų savo gyvenimo dienas.

Šiuo metu Draugija stengiasi įsigyti teises, lygias australų labdaringoms draugijoms, t. y. teisę rinkti aukas ir iš australų, gauti įvairias pašalpas iš tų šaltinių, iš kurių visos labdaringos australų draugijos gauna ir t. t.

Aukojant tokioms oficialiai užsiregistravusioms draugijoms, jau nuo vieno paaukoto svaro, galima nusirašyti savo naudai.

Sydnėjaus Lietuvių Moterų Soc. Globos Draugija kiekviena proga stengiasi iždą papildyti įvairių parengimų ruošimu, pardavimu juose užkandžių, paruoštų daugiausia iš Draugijos narių suaukotų produktų; taip pat loterijų pravedimu, irgi dažniausia iš paaukotų fantų.

Sydnėjaus Lietuvių Moterų Soc. Globos Draugijos Valdyba, taip pat ir narės, kurios Valdybos paprašytos niekada neatsisako padėti, nelaimės ištiktų tautiečių labui aukoja ne tik savo darbą, bet išleidžia nemažai savų pinigų tuos darbus nudirbdamos.

Nežiūrint to, išlaidų susidaro daug ir iždą tenka kokiu nors būdu papildyti.

Turimomis žiniomis Sydnėjaus Lietuvių Moterų Soc. Globos Draugijos Valdyba išsiuntinės tautiečiams laiškus, prašydamos paaukoti, nes tiki, kad yra daug tautiečių, suprantančių, kad mūsų bendruomenei reikalinga gerai susiorganizavus, stipri labdaros draugija. Labdaros draugiją padaryti stipria, pajėgia, galim tik mes patys, aktyviai prisidėdami geromis idėjomis, darbu ir aukomis.

Esam mažos tautos žmonės, išblaškyti po visą pasaulį, už tai turim branginti kiekvieną tautietį ir nelaimėje netik neapleisti, bet pagelbėti moraliai ir materialiai vėl tvirtai ant kojų atsistoti.

Sydnėjaus Lietuvių Moterų Soc. Globos Draugija tebūna tas tamprus ryšys, kuris apjungia tautiečius norinčius padėti ir reikalingus pagalbos.

A. L. — G.

PAULIUS RŪTENIS AUCKLANDE, N. Z.

Tik prieš Kalėdas N.Z. Liet. B-nės p-kas J. Pečiulaitis gavo žinią, kad su Sadlers Wells operos trupe į Aucklandą atvyksta lietuvis dainininkas Paulius Rūtenis. Drauge jis sutiko duoti liet. liaudies dainų koncertą. Kada pas mus šiais laikais įprasta ne tik prašyti, bet net maldaute maldauti, kad kas nors sutiktų ką nors padaryti, toks pasiūlymas mums buvo didžiulė staigmena. Pagalvojau — o, kad mūsų visuomenėje būtų daugiau tokio gyvo noro, tokio energingo dinamiškumo daina, žodžiu, darbu ar kokiu kitokiu būdu taip jaunatviškai pasireikšti — pasidarbuoti, tuomet atsirastų visai kitokia nuotaika, naujų jėgų, ir mūsų darbo vaisiai sutviskėtų nematytomis spalvomis, o jų žėrėjimas prikeltų pradedančius užmigti ir atkreiptų ne kartą abejingų svetimtaučių dėmesį.

Atvykusį į Aucklandą p. P. Rūtenį aerodrome pasitiko N.Z. Liet. B-nės p-kas su ponia ir ponai Reinartai, pas kuriuos svečias ir apsistojo. Tuoj buvo pastebėta, kad "Blezdingėlės prie Torrenso" knygos redaktoriai įdėjo labai necharakteringą P .Rūtenio nuotrauką: ten jis pavaizduotas niūrus, o čia Aucklande p. Rūtenio niekas nėra matęs niūraus. Priešingai, jis nuolat šypsosi. Vienok negalima nesutikti su ten pat tilpusiu aprašymu, kad Rūtenis "šiuo metu daug dėmesio kreipia lietuvių liaudies dainoms". Nežiūrint, kad kiekvienam dainininkui yra daug daugiau galimybių parodyti savo balso skalę ir jėgą žinomose operų arijose, Rūtenis pasirinko kuklesnes lietuvių liaudies dainas sakydamas, kad operų arijų jūs galite pasiklausyti visados, o dargi norėta tų mūsų dainų parodyti jaunesniems, kurie N. Zelandijoje beveik neturi progos jų pasiklausyti.

Taip į jaukią Liston salę susirinko artokai šimto žmonių, daugiausiai lietuvių, bet buvo ir latvių, zelandiečių, estų. L.B. Aucklando valdybos p-kas Č. Liutikas trumpai klausytojams pristatė P. Rūtenį, kuris savo sodriu baritonu, akomponuojant poniai Raudon, pradėjo koncertą.

Dainos plaukė viena po kitos, pagavo klausytoją ir ėmė nešti atgal per metų virtinę į tą ramų tėviškės kraštą, kur ne tik Nemunėlis tykiai teka ir antelė tyliai plaukia, bet ir vėjo pūtimas yra raminantis. Atgal į ankstų rytelį, į gaidelių giedojimą, paukštelių čiulbėjimą, žirgelio balnojimą. Atgal į namus, į jaunystę. V. Jakubėno harmonizuotoj Piemenų raliavimo dainoj pajunti mūsų krašto mistiškumą, kažkas lyg per padrikas ūkanas ateina ir pagauna tave laikydamas iki paskutinės tolstančios gaidos, ir jei ne žmonių plojimas, dar ilgai klaidžiotum su piemenuku tėvynės laukuose. Rūteniui be akompanimento dainuojant "šiam pasauly" nc vienam riedėjo ašaros. Baigiama linksmesne gaida ir klausytojams ilgai plojant Rūtenis su p. Raudon sugrįžta išpildyti Šimkaus — Ar atsimeni namelį ir dvi arijas iš Traviatos ir Kornevilio varpų. Dėkingi aucklandiečiai abu menininkus apdovanojo ir po koncerto visi susėdo prie kavutės.

Paulius Rūtenis laisvalaikį praleidžia Aucklando lietuvių tarpe o vakarais "Linksmoje Našlėje" vaidina pavydaus Kromovo rolę. Sekančiame pastatyme — Orfejus pragare" jis pavirs kažkokiu senovės graikų dievu. Kadangi Sadlers Wells operos trupė gastroluos po visus didesnius N.Z. miestus, reikia tikėtis, kad ir kitur gyvenantieji lietuviai turės progos pasiklausyti Pauliaus Rūtenio, kaip ir mes čia Aucklande.

Baigiant norėtųsi kreiptis į lietuvius menininkus Australijoj nepamiršti negausios lietuvių kolonijos N. Zelandijoje — atvykite pasisvečiuoti, šio krašto gamta pasigrožėti, o lietuviai čia mokės jus pamylėti.

Prieš porą metų mums teko matyti jaunas balerinas — Plokštytę ir Ratraitę, metais prieš tai Rato, Šalkausko, Vaičaičio ir Zikaro dailės kūrinius, dabar štai Rūtenis mus lietuviškomis dainomis atgaivino. Atrodo, beliko eilė mūsų literatams. Girdėjom ir skaitėm, kad anais gerais laikais Pulgis Andriušis išvažiuodavo pasižmonėti žemaituku iš Lietuvos per visą Europą kažkur tai į Maroką. O kad taip pas mus užsukus. Mes esame pasiilgę dailiojo žodžio, nors retkarčiais čia gyvenąs aktorius Petras Šimkus padeklamuoja, ir paskaito, bet ir jam būtų malonu senas pažintis atnaujinti ir pačiam pasiklausyti. Taigi, atvažiuokite!

G. Procuta, Auckland

★

Sausio 20 d. ponų Liutikų sodelyje Aucklando lietuviai turėjo jaukią gegužynę. Be įprastų žaidimų, užkandžių, alučio ir dainų buvo surengta loterija. Bilietus pardavinėti teko ir mūsų mielam svečiui Pauliui Rūteniui. Gal todėl jis jų ir pats nemažai nupirko, o daugybę laimėtų laimikių išdalino ponioms. Loterija davė apie £5 pelno. Pinigai balsų dauguma buvo paskirti Vokietijoje sergantiems lietuviams ir Tautos Fondui.

PIGIAUSIAS PERSIUNTIMAS SIUNTINIŲ
Į USSR PER ŠVEDIJĄ
NYMAN & SCHULTZ, SYDNEY
184, BROOK STREET, COOGEE, N.S.W.

SYDNEY — ADELAIDE

(Atkelta iš psl. 3)

jokio medelio nei padoresnio kupsto. Temperatūra nors ir pavakariop 116°. Troškulys ir dulkės kybo ore.

Prieš Euston, t.y. Victorijos "vaisių musėgaudžių" vietovę tik tik išvengiame skaudaus susidūrimo, kada kengūrų šeima susigalvoja persikelti kiton pusėn kelio, mums spaudžiant pilnu greičiu. Tačiau viskas laimingai baigiasi. Paskutinysis kengūriukas sustojęs palydi mus žvilgsniu ir nuliuoski paskui kitus.

Pasiekiam Mildurą 4 val. ryto. Nors megstukai ir šilti, tačiau jaučiamės sustirę. Tokiu metu sunku ir nakvynę susirasti. Čia užtrunkame pusę dienos besilsėdami. Pavakarėj už 35 mylių išvystame seniai laukiamą vaizdą—Cullulleraine ežerą, prie kurio ir įsitaisome nakties poilsiui. Būriai pelikanų lėtai irstosi pakrašty. Danguje aliarmas—tai tūkstančiai papūgų susiginčijo. Dvi rušys: vienos baltai ružavos, kitos pilkos ir mažesnės. Kas barnį ir kautynes laimėjo, taip ir nesužinojom, o plunksnų ore skraidė įvairiausių spalvų. Nakvynė atrodė labai ideali, bet tie maži nematomi kipšiukai—uodai temstant užgrojo savo muziką, ir taip naktis praejo be miego.

Jau nuo pat ryto karščio ir musių kankinami judame pirmyn. Ta pati nuobodi lyguma, o kelias kaip styga, nematyti, kur baigiasi.

Įdomu tokiame kely prasilenkti su mašina nakčia. Pradžioje tolumoje matosi lyg kažkas spinksi, lyg žvaigždutė. Pamažu į didėja, bet labai labai lėtai. Dešimčiai o gal ir daugiau minučių praslinkus pradeda išsiskirti dvi švieselės, o dar palaukus apie ketvirtį valandos prasilenkiame su 60-70 mylių, greičiu neriančia mašina. O mes juk irgi nestovime vietoje!

Pirmas susitikimas su S.A. policininku buvo labai malonus. Rankos mostu jis mus sustabdo. Tai vėl "numusinėjimo" vieta. Vaisių seniai neturėjome ir į jo paklausimą atsakome neigiamai. Nežinia, kas sušvelnino jo širdį, bet įėjęs į savo būdelę jis ištraukia po didelį gabalą vandens melono ir pavaišina. Tokiame karštyje čiulpdami šaltą, beveik leduotą vandenį pasijuntame esą lyg prie Velykų stalo . . .

Asfaltas, praskydęs nuo karščio, limpa prie padangų. Sunku kastis pirmyn. Vėl temperatūra prašoka 100. Pirmą kartą pamatome Willy-willy sūkurius. Sekame juos, slenkančius pro mus, o jų nemažai ir nežinia, nei kada, nei iš kur jie atsiranda, tik staiga iškyla didelis raudonas stulpas viską keldamas su savimi augštyn. Sakau, viską nes ir mudu užsižioplinę vos nenulėkėme drauge su vienu, kuris, palyginti, buvo mažas, vos apie 30 pėdų diametro, bet Povilo skrybėlė su juo pakilusi nebesugrįžo, o tuo tarpu man įvyko pirmasis parpuolimas, žinima, be kraujo.

Spirgina mus saulė kaip keptuvėje. Rankos išmušamos vandeningomis puslikėmis. Gėrėdamiesi raudono smėlio lygumomis, apaugusiomis melsvai pilkais kerais ir drauge keikdamiesi pasiekiame Paringą, kur paragaujame "mėsininko" (tai S.A. stiklas, primenąs mūsų miduką), o po trijų mylių jau svečiuojamės Renmarke. Valgyti negaune iki 6 val. vakaro, nes mes suklydome skaičiuodami dienas: pasirodo, kad jau šeštadienis, nors mes dar gyvenome ketvirtadieniu (visaip pasitaiko!)

Kita staigmena: apžiūrint miestą krintame į akį dviem atletiškiem ponams, kurie pagavę tinkamą momentą, kada mes malšinome troškulį, pradėjo mus klausinėti tokių klausimų, kurie, mūsų nuomone, neturėtų jiems rūpėti. Pažvelgus į jų štampuotas vizitines korteles klausimai abiem pusėm pasidaro labai aiškūs. Matyt, buvome gerokai ptrauklūs viso miesto fone!

Už Renmark prieš Berri "pavejame" p.p. Pilkų ir Gilių šeimas iš Canberra. Čia ir nakvojame prie Murray upės vaišindami uodus.

Nuo Berri iki sekančios nakvynės punkto — Waikerie kelionė įprasta. Aplankom L'Bonney ežerą, keletą kartų persikeliame keltais per Murray ir pervažiuojame Kingstoną. Gal vienintėlis nemalonumas, tai mūsų skilviai, atsisakę tarnauti mums užgėrus S.A. upės vandens. Žinot, ką tai reiškia.

Dykumose netoli Waikerie vėl mus aplenkia canberiškiai — šį kartą p.p. Labučiai. Daivą net šaltu vandeniu pavaišiname, nes jie visko turėjo, tik ne vandens.

Nakvojame Waikerie kaip įprasta — kar-parke. Tai geriausia ir pigiausia. Susitvarkę išdūlinam medžioti maisto. Bet kur tau — nei kavinės, nei valgyklos, nei pienbario. Kažkur susiradome parūdijusios salami gabalą.

Ryte šveičiame į Blanche Town. Nors ir lietuvlyjant sydnejiškiai p.p. Saudargai vis tik mus atpažįsta. Vėl malonus sustojimas ir šnektelėjimas.

Jau Blanche Town. Lietus, purvas, keltai. Negi S.A. tokia skurdi, kad nepajėgia pastatyti tiltų! Dar viena staigmena: tvartai ir net namai dengti šiaudiniais stogais. Jeigu ne raudona ir plika gamta, sakyčiau, sugrįžome į senutę Lietuvą . . .

Lietui lyjant veržiamės į hotelį. Žmonės, turbūt, nematę barzdotų žmonių nei dviračių, ir mus pasitinka išplėstomis akimis ir plačiais šypsniais, draugiškais komplimentais. Pirmą kartą po kelių dienų užmetam akį į laikrašti. Čia vėl kaip samčiu per kaktą gavom: rytoj Kalėdos, o mes šį rytą "suputome" po porą mėsėčių, užmiršę, kad Kūčios . . .

Bejieškant nakvynės mus priglaudžia S.A. Highways Departmento sargas, apnakvydindamas darbininkų būdose. Abu gaunam po atskirą "namą", lovą su visais patogumais. Kūčias švenčiame sargo kambary. Maisto patiekalai labai įvairūs: duona su žuvelėm, žuvelės su duona, duona su sviestu, duona be sviesto, Kūčių proga vyno bonka ir kava.

Spaudžiame rankas atsisveikindami. Pradžioje sargas buvęs toks nedraugiškas dabar geriausias draugas, net nuotraukų padovanoja . . .

Kalėdos. Užsimoję pasiekti Gawler'į. Apsidairus aplink tokia lyguma, kad beveik matomas žemės apvalumas. Šonuose toli nuo kelio retkarčiais praslenka ūkininkų sodybos. Tolumoje prieš akis pasirodo adelaidiškė augštuma. Tai Accommodation Hill, už kur Adelaide beveik ranka pasiekiama. Sustojame Kalėdų pietum, kurie susideda iš dėžutės aprikosų, dėžutės kriaušių, duonos gerokai sudžiūvusios karštyje. Pietaujant prašvilpia kelios N.S.W. mašinos. Viena jų grįžta atbula—pabyra iš jos p.p. Protų šeima ir p-lė Glionertaitė.

Pasiekę kalno viršunę atsisveikiname su raudonuojančiomis lygumomis ir pasijutame kaip septintam danguje: viskas žalia, vynuogynai, krūmai, medžiai, kalniukai, pakalnės (pagaliau vėl) ir truputį vėsiau. Po poros valandų esame Truro kaimelyje. Vėl malonus susitikimas su Sydney kovičiais, kurie vėliau mus aplenkia. Miestely daugumoje vokiečiai. Švaru, tvarkinga, puošnu. Gatvės skęsta medžiuose. Ypač krinta dėmesin paskirų religijų kapinės. Viskas taip europietiška.

Nors ir žavi aplinka, bet pilvai gurgia. Šventė, ir viskas uždaryta. Vėl spardomės pirmyn, kol pasiekiame Gawlerį. Jau popiečiu susirūpinę nakvyne. Aišku, jos nerasi. Nors imk ir statyk palapinę miesto parke. Pasukame Adelaidės kryptimi. Visur šalikelės apgyventos, nakvynei netinkamos.

Priekyje šviesų pašvaistė — tai Elizabeth, naujai kuriamas miestas. Jo mūsų žemklapyje dar nėra. Už jo vėl namai, garažai, ūkiai. Nejučiomis įriedame į Adelaidės priemiesčius. Kiekvienoje pusėje skirtingos šviesos. Pažvelgus į dešinę visur geltonos, kairėje melsvos, dar toliau oranžinės.

Garaže susipažįstame su miesto planu ir stengiamės surasti Lietuvių Namus. 11.30 nakties. Čia surandame dar tebesitrūsiantį prie savo meno darbų dail. p. Kudirką. Dėkingi jam už sutiktuves!

Pagaliau! Tūkstantis mylių ir dvylika su puse dienos lyg sapne. Nors ir teko pavargti ir dar porą dienų vaikčiojome po Adelaidę užrietę galvas kaip žąsinai, negaledami atitiesti sprandų, nors ir pametėme buvusį svorį; tačiau ši kelionė paliks mums ilgai šviesi ir atmintina.

Mūsų motto: jei norite pažinti kengūrų žemę, jos grožį ir vargus, keliaukite su "metaliniais žirgais", o kelių "žinovai" tepaklausia mūsų — mes tikrai jiems nupiešime kiekvieną kalną ir pakalnę, nenuslėpdami nė kelio duobučių.

SPORTAS

Redaguoja: Antanas Laukaitis
38 Cheltenham Rd., Croydon, N.S.W. Tel.: UJ 4898

STALO TENISAS

STALO TENISO SUKAKTIS

Prie jauniausių sporto šakų pasaulyje reikia priskaityti stalo tenisą. Įvairiose tautose kiek plačiau jis paplito po I D. karo, nes pirmosios tarptautinės stalo teniso rungtynės įvyko 1926 m. Berlyne tarp Britanijos ir Vokietijos rinktinių. Po jų buvo nutarta įsteigti tarptautinę stalo teniso federaciją. Pastaroji surengė pirmenybes, kurias laimėjo Vengrijos rinktinė. Ir taip nuo 1927 m. prasidėjo stalo teniso žaidimo labai staigus augimas, ypač gimnazijose ir un-tuose, įtraukiant į jo eiles ir moteris, kadangi ši sporto šaka, šalia lauko teniso ir tinklinio, priskaitoma prie "švelniųjų".

POLITINĖS ŽAIDYNĖS

Šiandien visame pasaulyje priskaitoma milijonai stalo teniso mėgėjų, o pati sporto šaka kartais tampa įvelta politikon. Pvz. taip įvyko 1962 m. Europos pirmenybėse vakariniame Berlyne, atsisakius jose dalyvauti komunistinio bloko atstovams. Sov. Sąjunga įžiūrėjo V. Vokietijos (ji buvo pirmenybių rengėja) demonstraciją ir kartu norą įrodyti, kad Berlynas yra integralinė V. Vokietijos dalis. Sov. Sąjunga reikalavo pirmenybes nukelti į betkurį kitą V. Vokietijos miestą. Šeimininkams atsisakius tai padaryti, Sov. Sąjunga ir jos satelitai atsisakė dalyvauti stalo teniso pirmenybėse.

Arba štai kad ir nesenas įvykis Filipinuose: atsisakius duoti Jugoslavijos krepšininkams vizas, turėjo iširti pasaulinės vyrų krepšinio pirmenybės. Motyvas — jugoslavai galėjo sukelti priešingas nuotaikas krašte, gal net neramumus, tad Filipinų vyriausybė, imdamasi saugumo priemonių, nutarė neįsileisti Tito krepšininkų. Deja, už tai Filipinai ir nukentėjo: neseniai tarpt. krepšinio s-ga FIBA uždraudė Filipinams dalyvauti 1963 m. rengiamose pirmenybėse Brazilijoje, nubaudė piniginė bauda ir dar nutarė pasiūlyti olimpiniam komitetui neįsileisti šios valstybės į 1964 m. olimpinius žaidimus!

LIETUVOS STALO TENISO PIJONIERIAI — ŽYDAI

Grįžkime prie stalo teniso ir jo plėtotės Lietuvoje, nes šiemet sukanka 36-ri metai nuo jo "įsipilietinimo" mūsų tėvynėje.

Į Lietuvą jis atkeliavo apie 1922 — 23 m. kaip pramoginis žaidimas, greta bilijardo ir kt. Tik latviams sujudėjus ir lietuviai neatsiliko: 1927 m. rudenį surengė pirmąsias Lietuvos pirmenybes, kurias laimėjo žydų sporto klubas "Makabi" ir jos atstovai Šimensas su Gurvičaite. Šis klubas ir jo nariai "grojo pirmuoju smuiku" Lietuvoje beveik iki 1932 m., atstovaudami Lietuvai Europos pirmenybėse Budapešte, Berlyne ir kt., susitikdami taip pat draugiškose rungtynėse su Estija, Latvija, Vengrija. Tik 1932 m. į pasaulio pirmenybes Prahoje, šalia Glikmano ir Šimenso, vyksta jau Dzindziliauskas ir Remeikis. Čia Lietuvos atstovai nugali Prancūziją, tačiau pralaimi Vengrijai, Latvijai, Vokietijai, Austrijai ir kt. Bet Dzindziliauskas ir R. Remeikis pelno po 3 taškus, kai tuo tarpu Šimensas tik 1. Sekančiais metais pirmenybėse nedalyvaujama, nors stipriai pasipriešinama Latvijai, pralaimint tik 4:5, kai tuo tarpu prieš kelis metus, brolių tauta "atskaitydavo" mūsiškiams "sausai" — 9:0.

LIETUVIŲ ŽVAIGŽDĖS

Stalo tenisas plačiai paplito Lietuvoje, nes šalia Kauno, iškilo Panevėžys, Šiauliai, iškilo naujos stalo teniso "žvaigždės", kaip E. Nikolskis, J. Remeikis, V. Gerulaitis, V. Dzindziliauskas. Šis sąstatas vyksta į Londoną, kur nugali JAV 5:0, Belgiją 5:2, Prancūziją 5:4, Airiją 5:0, tačiau pralaimi Vengrijai, Jugoslavijai, Austrijai, Latvijai 1:5. Lietuva savo pogrupyje užėmė tada jau 4-6 vietą. Už pralaimėjimą Londone lietuviai atsilygina latviams 1938 m. pirmą kartą surengtose Pabaltijo pirmenybėse, nugalėdami juos 5:4 ir estus 5:0. Ypač vaisingi Lietuvai buvo 1939 m., kai Lietuvos komanda antrą kartą laimėjo Pabaltijo meisterio vardą: prieš latvius 5:3 ir estus 5:0. Pasaulio pirmenybėse Egipte nugalėjo Palestiną 5:2 ir Kaire — Graikiją 5:2, Prancūziją 5:1, Rumuniją 5:3, Indiją 5:0, Liuksemburgą 5:0, Palestiną 5:1, Egiptą 5:2. Pralaimėjo Čekoslovakijai ir Britanijai po 0:5 ir Jugoslavijai 1:5, tačiau užėmė ketvirtą vietą pasaulyje!

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS MEISTERIAI DABAR

Rusų ir vokiečių okupacija nutraukė šios sporto šakos augimą. Ir šiandien, kai pavergėjas stengiasi nuneigti neprikl. Lietuvos gražius atsiekimus, paprasčiausiu atsakymu gali būti mūsų dar nepriklausomybės laikais užauginti žaidėjai, iškovoję pirmą kartą Sov. Sąjungos pravestose stalo teniso pirmenybėse 1951 m. meisterių vardus — V. Dzindziliauskas, V. Variakojis, vėliau — Br. Vitartaitė. O pačią Maskvą į stalo teniso pasaulį išvedė Ch. Dušėsas, pravedęs treniruotes rusams, surengęs 1948 m. pirmas Maskvos pirmenybes. Tai vis laisvosios Lietuvos žaidėjai, laisvosios Lietuvos pasėtas grūdas ir šiandien savo šaknis plačiai įleidęs į pavergtos tėvynės žemę.

Nesistebėkime, jeigu Laimutė Balaišytė iškovoja Europos jaunių meisterės vardą, nesistebėkime išgirdę Sov. Sąjungos stalo teniso viršūnėse A. Saunorio, R. Paškevičiaus, N. Ramanauskaitės, A. Zablockio ir kt. pavardes. Tai gražus palikimas laisvųjų metų, tai graži dovana neprikl. Lietuvos žaidėjų bei trenerių — Variakojo, Nikolskio, Vitartaitės ir kt. naujajai kartai. (T. Ž.)

SPORTO ŠVENTĖS ĮSPŪDŽIAI

Sporto šventė paliko daug ir malonių įspūdžių. Viena Sydnėjaus sportininkė nematė nieko gero šioje šventėje, tik gyrė šeimininkus, pas kuriuos buvo sustojusi. Dauguma dalyvių apie šventę atsiliepė labai šiltai. Aišku, buvo ir nesklandumų. Kai kuriuose parengimuose ir varžybose pastebėta stoka organizacijos.

PROPAGANDA

Prieššventinė propaganda netik spaudoje, bet ir programų platinime buvo silpna. Tik skaitlingai išplatinę programas, mes galime tikėtis daugiau stebėtojų varžybų stadione. Čia, dalinai, galima kaltinti Canberros "Vilką", kurie, jau programas atspausdinus, pranešė, kad į sporto šventę atvykti negali. Pardavinėti netikslias programas taip pat ne kas.

VYRŲ KREPŠINIS

ADELAIDĖS VYTIS, varžybų nugalėtojas, kovojo pilniausiomis jėgomis ir reikia pasakyti, geroje formoje. Treneris: KESTAS JAČIUNSKIS.

A. IGNATAVIČIUS koncentravosi vien krepšinio varžybomis, žaidė iškiliai, pastoviai ir užsitarnavo gerausio sportininko taurę.

J. GUMBYS žaidžia geriau kaip bet kada, bet nedominavo taip aiškiai prie priešo krepšio kaip IX-je šventėje Melbourne, kas ir duoda pagrindo tvirtinti, kad kitų komandų žaidimo lygis, truputį pakilęs.

R. DAUGALIS žaidžia ištvermingai, pavojingas priešo aikštelėje, geriausia pažangą padaręs, krepšinio žaidėjas.

A. LAPŠYS dėl egzaminų, kuriam laikui apleido krepšinį, bet naujoje gynimo pozicijoje pasirodė kaip prityręs žaidėjas.

V. STANKEVIČIUS jaunas centro puolėjas, gerai valdo ir skirsto kamuolį .Daro mažai klaidų, tik turėtų būti veržlesnis priešo aikštelėje.

MELBOURNO VARPAS

pralaimėjo prieš Adelaidę, bet kituose susitikimuose parodė gražų, apgalvotą žaidimą. Treneris: VINCAS SOHA.

V. SOHA — komandos smegenys, ištvermingas ir mėto tiksliai.

S. ŠARŪNAS gerai pritapęs centro puolėjo pozicijoje, taiklus.

A. VAIŠUTIS gerai prisitaikė prie pirmųjų dviejų žaidėjų, taikliai mėto, tik nepastoviai.

V. MOCKUS pažangą padaręs, krepšininkas.

SYDNĖJAUS KOVAS

Klubo pasekėjai nusivylė, nes tikėjosi geresnių rezultatų. Mėgsta spartų žaidimą ir gerai sukovojo visose rungtynėse. Treneris D. LEE.

D. KRIAUCEVIČIUS veržlus ir prtiyręs puolėjas.

A. DANIŠKEVIČIUS sužaidė pastoviai ir krepšinio mėgėjams paliko gerą įspūdį.

S. LUKOŠEVIČIUS per šventę nesurado savo tikros formos, bet matomai gali žaisti geriau.

G. GRUDZINSKAS jaunas ir daug žadantis.

GEELONGO VYTIS

R. Zenkevičiui į šventę neatvykus, žaidė silpnesnės sudėties, bet kovingai priešinosi visiems varžovams. Treneris O'KEEFE.

A. ŠIMKUS ištvermingas, veržlus puolėjas ir geras taškų medžiotojas.

E. LIPŠYS prityręs žaidėjas gynime.

S. ŠUTAS pavojingas priešo aikštelėje, vikrus, tik turėtų geriau valdyti kamuolį.

K. ZDANAVIČIUS, matosi, netoli rinktinės standarto padaryta pažanga.

DAUGIAUSIAI taškų į priešo krepšį įmetė ALGIS ŠIMKUS (Geel. Vytis) — 41. Sekančias pozicijas pasidalino adelaidiškiai: A. IGNATAVIČIUS ir R. DAUGALIS sumedžioję po 38 taškus.

RINKTINĖ

Kalbant apie vyrų rinktinę, niekaip negalima suprasti: kodėl į ją nepateko pažangiausias Adelaidės puolėjas RIMAS DAUGALIS? Į sporto šventę neatvykę gynėjas A. ANDRIKONIS (Hobartas) ir aukštaūgis antras R. ZENKEVIČIUS (Geelongas), susilpnino vyrų rinktinę, bet nežiūrint to, vyrai, prieš PIETŲ AUSTRALIJOS rinktinę sukovojo garbingai.

Norėtųs atkreipti dėmesį į netvarkingai vedamas, krepšinio varžybų knygas. Vardai nepažymėti, pavardės iškraipytos.

MOTERŲ KREPŠINIS

Pranašiausiai pasirodė Adelaidės mergaitės, nors kietą pasipriešinimą sulaukė nuo pereitos šventės nugalėtojų — Geelongo VYTIS.

ADELAIDĖS VYTIS: M. Kelertaitė pelnė geriausios sportininkės taurę ir kartu su R. Andriušyte, M. Šiukšteryte ir D. Radzevičiūte, sudarė k-dos pagrindą.

GEELONGO VYTIS: Vktorijos pirmenybėse nedalyvavo, kas neigiamai atsiliepė varžybose ir tik vieno taško lamėjimas prieš KOVO mergates, išgelbėjo nuo paskutinės vietos. Komandos pagrindas: R. Akenytė, E. Buckytė ir L. Šimkutė.

MELBOURNO VARPAS: Vieno taško pralaimėjimas prieš KOVĄ, sekančią dieną nuotaiką pataisė, kai panašiu rezultatu laimėta prieš Geelongo mergaites. G. Kalvaitytė, N. Adomavičiūtė ir A. Kalvaitytė sudaro komandos pagrindą.

SYDNĖJAUS KOVAS: Vinco Binkio treneruojamos, aiškią pažangą padariusios krepšininkės! Rinktinės žaidėjai D. Paulauskaite gerai asistavo L. Motiejūnaitė.

MOTERŲ RINKTINĖ rungtynių pradžioje, dėl blogo susižaidimo, pralaimėjo prieš WEST ADELAIDĖ. Antram kėliny lietuvaitės parodė gražų žaidimą ir nedaug trūko iki pergalės.

R. Sidabras

(Bus daugiau)

Sporto šventei pasibaigus...

VEIDRODŽIO ISTORIJA

Moterims veidrodis yra vienas reikalingiausių dalykų, juo mes kasdien daug kartų naudojamės, į jį pasižiūrėdamos, todėl įdomu bus nors trumpai susipažinti su jo istorija.

Prieš šimtą metų viename Egipto kape archeologai rado nedidelį metalinį diską (skridinį), padengtą storu rūdžių sluogsniu. Diskas buvo pritvirtintas prie galvos stovylėlės, vaizdavusios jauną moterį.

Kam tarnavo tas diskas?

Archeologų nuomonės nesutiko. Vieni tvirtino, kad tai esanti vėduoklė, kiti — papuošalas. Kai kurie manė, kad tai keptuvė, kurioje egiptiečiai kepė saldžias bandeles, panašias į mūsų tešlainius.

Paslaptingąjį diską nusiuntė į laboratoriją. Chemikai nuplovė ir ištyrė metalą. Diskas buvo pagamintas iš bronzos. Viskas paaiškėjo tada, kai lygiame disko paviršiuje chemikai pamatė savo atvaizdą. Paslaptingasis diskas buvo veidrodis.

Senovėje veidrodžius bandė dirbti iš metalų. Veidrodžiai iš žalvario mimi Biblijoj, o iš bronzos turėjo senovės egiptiečiai, graikai ir romėnai. Graikai ir romėnai dirbo veidrodžius ir iš sidabro. Bet taip padirbti veidrodžiai greit tamsėjo ir nedavė ryškaus vaizdo.

Tūkstančius metų nežinota kitokių veidrodžių.

Stiklinius veidrodžius pirmieji pradėjo gaminti Venecijos respublikos (dabartinėj Italijoj) Murano miestrai. Venecija ilgai laikė paslaptyje veidrodžių gamybą. Visų valstybių karalių dvarai išsirašydavo veidrodžius iš Venecijos, mokėdami už juos didžiulius pinigus.

Dovanoti veidrodį anais laikais reiškė parodyti nepaprastą dosnumą. Kai tekėjo Prancūzijos karalienė Marija Mediči (gimė 1573 m., mirė 1642 m.), Venecijos respublika padovanojo jai nedidelį veidrodį — geriausią Murano meistrų darbą. Jis buvo įrėmintas į brangius rėmus ir įkainuotas 150,000 frankų. Anais laikais tai buvo labai didelė suma.

Veidrodis tapo turtingumo požymiu. Labiausiai nuskurę bajorai, atsisakydami nuo visko, stengėsi įsigyti nors mažytį veidrodį.

Pagaliau prancūzams pavyko išgauti veidrodžių gaminimo paslaptį. Normandijoje buvo pastatyta veidrodžių gamykla.

Dabar jau ne tik diduomenė ir bajorija, bet ir turtingieji pirkliai bei amatininkai panoro turėti savo namuose veidrodį. Veidrodžiais pradėta puošti lovas, spintas, kėdes, stalus.

Metai po metų augo veidrodžių gamyba, bet jų kokybė dar vis nebuvo tobula. Dar nemokėta gaminti didelių veidrodžių.

Būdą pagaminti didelį veidrodį išrado prancūzai. Dirbant rankomis, vienam dideliam veidrodžiui pagaminti reikėjo 100 valandų. Nenuostabu, kad veidrodžių kaina buvo labai aukšta.

Tik po to, kai buvo išrastos mašinos veidrodžiam gaminti ir šlifuoti, pagerėjo jų kokybė, ir jie žymiai atpigo. Pagaliau jie tapo prieinami ne tik karaliams ir diduomenei, bet ir paprastiems žmonėms.

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

8th Floor, Capitol House, 109 Swanston St., Melb., C.I. (Priešais Melbourne Town Hall) Tel. 62-2231

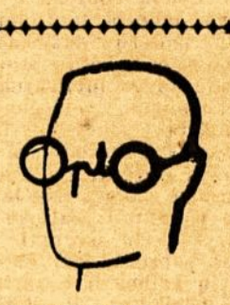

DARBAS IR AMŽIUS

Yra bendra nuomonė, kad sunkus darbas, įtempti nervai, rūkymas ir gėrimas, o taip pat geras apetitas trumpina žmogaus amžių. Tačiau daugelis žmonių, pasiekusių penkios amžių yra dar gana aktyvūs ir nerodo didelių senatvės pažymių. Šiandien mokslininkai ir gydytojai tvirtina, kad įtemptas darbas padeda išlaikyti energiją ir jaunystę.

Winston Churchillis, švęsdamas savo 87 gimtadienį traukė cigarą ir gėrė "brandy" lygiai taip pat, kaip ir praėjusio karo metu, kada jo pečius slėgė įvairūs rūpesčiai.

Iš Kanados ministerių pirmininku per paskutinius 50 metų beveik visi sulaukė 80 metų. Mackenzie King mirė 76 m., Louis St. Laurent šiuo metu yra 80 m.

JAV, D. Eisenhoweris yra 71 metų, H. Trumanas 78 m., buvęs prez. Herbert Hoover jau sulaukė 87 m. Europoje Adenaueris dar yra aktyvus turėdamas 86 m., o prez. de Gaulle kuria naują Europą, būdamas 71 m. amžiaus.

Muzikos ir mokslo pasaulyje matome tą patį, ką ir politikoje. Arturo Toscanini mirė turėdamas 89 m., Albert Einstein sulaukė 76 m. Pavyzdžių yra daug.

Kyla klausimas, kaip tie žmonės, didesnę savo gyvenimo dalį praleidę nervų įtempime ir neturėdami perdaug poilsio, galėjo sulaukti tokio ilgo amžiaus?

Gydytojai ir mokslininkai pripažįsta, kad paveldėjimas, nors turi šiek tiek įtakos, nėra pagrindinis veiksnys. Dr. Boyd, pats būdamas 77 m. amžiaus, savo knygoje "Textbook of Pathology" rašo, kad turėdami lengvą gyvenimą augalai, gyvuliai, žmonės, net civilizacijos pradeda vysti ir išmiršta. Orchidejoms esą reikia didelio skersvėjo, kad žiedai būtų gražesni. Kaulai, netekę spaudimo, pasidaro purūs. Klimate, kur temperatūra yra nepastovi ir svyruojanti, žmonės yra fiziškai ir dvasiškai stipresni.

Daugumas medikų su dr. Boyd mintimis sutinka, nors kaikurie dar prideda paveldėjimą.

Kanadietis dr. H. N. Segall savo studijoje prie dr. Boyd tvirtinimų dar prideda psichologinį atvejį. Šiame krašte priverstinis pasitraukimas į pensiją sulaukus 65 m., įvairios apdraudos ir valdžios mokamos senatvės pensijos atskirą individą nuteikia taip kad jis pradeda galvoti, jog jo gyvenimas jau praėjęs ir ruošiasi mirčiai.

Tas pats dr. Segall rašo, kad sunkus darbas nuvargina kūną, tačiau poilsis greitai vėl jėgas atgaivina. Klaidinga esą manyti, kad tie, kurie stengiasi niekada nepavargti, sutaupo savo energiją ateičiai. Kūne nesą vietos energijos atsargoms.

Montrealio un-to profesorius dr. H. Selye darė bandymus su gyvuliais, įskiepydamas jiems vitamino D ir vaistų, turinčių savyje geležies. Duodamos didesnės dozos vaistų iš karto prisidėdavo prie greitesnio gyvulių pasendinimo, bet mažesni geležies kiekiai sulaikydavo senumo žymes. Pagal jį, fizinės senatvės žymės atsiranda nuo nelygaus kalciumo paskirstymo žmogaus kūne. Jeigu tai galioja gyvuliams, esą turi tikti ir žmonėms. Dr Selye tiki, kad cheminė medicina gana daug ateityje prisidės prie amžiaus prailginimo.

Garsus smegenų chirurgas dr. W. Perfield tvirtina, kad gyvenimas, kuris reikalauja smegenų aktyvumo, ir jausmas, kad žmogus yra dar naudingas ir reikalingas žymiai prailgina amžių. Gal ateis laikas, kai 100 metų bus skaitomas normaliu žmogaus amžiumi?

(T.Ž.) V.K.

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.

Rockdale stotis.

SKYRIUS: **Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.**

Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.

Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

VIENINTĖLĖ TIKRA VODKA

ORIGINALIOSE BONKOSE, KURI VADINASI

STOLIČNAJA

YRA VISADA GAUNAMA PAS

M. PETRONĮ,

152 Liverpool Rd., Enfield, N.S.W. Tel. UJ 5727.

MŪSŲ PASTOGĖ

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

SKAUČIŲ PIONIERĖS GRĮŽTA

L.S.S. Australijos Rajono vadeivė s. M. Osinaitė — Cox, š.m. sausio mėn. 20 d., Aušros tunto sueigoje, paskyrė tunto skaučių skyriaus vedėja s. **E. Laurinaitienę.**

S.E. Laurinaitienė yra viena iš Sydnėjaus lietuvių skaučių steigėjų 1949 m. ir joms vadovavusi iki 1953 m.

Skaučių "Živilės" draugove sutiko rūpintis irgi viena iš pirmųjų skaučių Sydnėjuj, dabar vaikų mėgiama Bankstowno savaitgalio mokyklos mokytoja, v. sl. **D. Skorulienė** (skaučių kūrimosi laikais buvo žinoma kaip **Danutė Paltarokatė**).

Naujosioms vadovėms linkime sekmės neperdaug gerai paruoštoje dirvoje, bet dideliame lauke.

TUNTAS EGZILŲ SKAUTŲ-ČIŲ STOVYKLOJE

Metinė egzilų (AASE) skautų-čių džiamboretė ir tarpskiltinės varžybos šiais metais vyko ukrainiečių skautų žemėje Ingleburne (apie 1½ mylios nuo aušriečių stovyklavietės) sausio mėn. 26-28 d.d. Be lietuvių džiamboretėje dalyvavo estų, latvių, vengrų, rusų ir ukrainiečių skautaitės.

Mūsų vyrai, tarptautinėse varžybose turėjo pasitenkinti 5-ta vieta gi merginos 4-ta.

Ateityje, norinčių vykti į džiamboretę turėtų būti padaryta atranka, tada ir lietuviai pasirodytų drausmingiau ir galėtų tikėtis laimėti AASE pereinamąją laimėtojo gairelę.

Inf.

ŠVIESA IŠKYLAVO

Sausio 26-28 d.d. būrys Canberra ir Sydney šviesiečių iškylavo Batemans Bay, apie 200 mylių į pietus nuo Sydney.

Atitrūkę nuo triukšmo ir kasdienos rūpesčių, gamtos prieglobstyje šviesiečiai išnaudojo šias dienas atsigaudami fiziniai ir dvasiniai.

Šeštadienio vakare visi viešėjo p.p. Čeičių viloje, kur diskusijose buvo paliesta tautiniai klausimai ir... moterų dažymasis. Pokalbiuose pastebėta stiprių canberiškių tarpe intelektualinių jėgų. Sekmadienio popiečio metu išklausyta Sydney skyriaus pirmininko **V Patašiaus** paruoštas aktualus referatas "Tautiškumas", kuriame kolega iškėlė nutautėjimo pavojus ir patiekė keletą būdų, kaip to išvengti. Vyt. Patašius pabrėžė, kad pagrindnė lietuvių kalbos ir apskritai lietuvybės išlaikytoja yra lietuviška knyka ir lietuviška daina. Čia ir vėl canberiškiai užvedė gyvas diskusijas. Įvairius pasisakymus susumavus gaunasi: tiktai nuo tėvų, ypač nuo motinos priklausys, ar mūsų ateinančios kartos išeivijoje kalbės lietuviškai ir jausis lietuviais.

Taip trys dienos ir prabėgo maloniai ir naudingai.

Sydnejiškė

MŪSŲ PASTOGĖS BALIUS MELBOURNE

Penktadienį, vasario 1 d. Northcote miesto salėje įvyko pirmas Mūsų Pastogės balius Melbourne, kurį surengė vietos bendruomenės apylinkės valdyba. Čia buvo susirinkę virš dviejų šimtų vietos lietuvių ir Mūsų Pastogės skaitytojų ir bičiulių. Į balių specialiai atvyko pasimatyti ir pasikalbėti iš Sydney Krašto Valdybos pirmininkas p. I. Jonaitis ir Mūsų Pastogės redaktorius V. Kazokas. Abu svečiai baliaus dalyvius oficialiai pasveikino ir vėliau turėjo eilę pasikalbėjimų su atskirais tautiečiais. Baliuje grojo B. Zabielos vadovaujama šokių kapela, o programoje savo sodriu ir stipriu balsu visus maloniai nuteikė p. **B. Tamošiūnienė,** padainuodama eilę romansų. Nebuvo švengta ir staigmenų: netikėtai iš Amerikos atvyko pasaulinė garsenybė negras dainininkas "Armstrong" ir visų dalyvių džiaugsmui padainavo porą negriškų dainelių. Matyt, jo į tą balių buvo labai skubėta, nes antros dainos jau nebebaigė išbaigti, o pasitenkino tik išdainuoti rankų mostais (kiti sako, kad ir tos rankos buvo skolintos).

Reikia pastebėti, kad balius praėjo be didesnio entuziazmo ir be pasirengimo. Pašaliečiui atrodytų lyg tai eilinis subatvakaris, kuriam, net nereikia specialaus apsirengimo, nei pasiruošimo: Gal kaip tik dėl to ir žmonių buvo skystokai. O gal ir laikas ne taip jau buvo palankus baliui — juk pats vidurvasaris. Baliaus didžiulė staigmena — tai svečiai iš Sydney. Melburniečiai už tai jiems ypač dėkingi, kad jie savo asmeniniu dalyvavimu pagerbė ir respektavo mūsų pastangas.

Buvęs

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS POBŪVIS MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

M.L.K. Taryba, kaip teko patirti, norėdama suteikti progos Melbourno tautiečiams jaukioje savųjų aplinkoje atžymėti Vasario 16 dienos šventės prisiminimą ir atgaivinti anų metų šventinius išgyvenimus, rengia pobūvį, kuris įvyks Lietuvių Namuose vasario 16 dn. (šeštadienį) 6 val. p.p. Į pobūvį nuoširdžiai kviečiami visi Melbourno tautiečiai.

Kadangi ir pats pobūvis įvyks sukaktuvinę dieną, todėl M.L.K. Taryba su ypatingu rūpestingumu jam ruošiasi, norėdama maloniai sutikti tautiečius ir juos tinkamai aptarnauti. Čia skaniais užkandžiais pasisotinsim, čia skambių dainų padainuosim, čia šokio sūkuryje su ja kartu užmiršt pasaulį galėsim, čia ir nuo širdies "dulkes" nuplausim.

10 šilingų aukos bus su dėkingumu priimtos.

Rimas Vėtra

PAVYKUSI JŪROS DIENA

Esant tikrai palankiam orui sauso 27 d. suruoštoji Sydney ateitininkų ir Wollongong lietuvių iškyla sutraukė net porą šimtų žmonių, tarp 7 ir 70 metų amžiaus.

Puikiame Corrimal pakraštyje suvažiavo pirmą kartą taip gausiai lietuvių iš vietos ir Sydney apylinkių. Greitu laiku prie mašinų pastatomos palapinės ir pradžioje imta vienas pas kitus svečiuotis. Daugumas puolėsi į gaivinančias jūros bangas, kas ir sudarė pagrindinę pramogą — visos kitos numatytos žaidynės turėjo būti dėl karščių atidėtos. Popietinėse pamaldose Wollongong katedroje sugužėjo beveik visi iškylautojai, ir čia galingai skambėjo lietuviška giesmė.

Po pamaldų visi vėl rinkosi į pajūrio klubo salę. Ant stalų greit atsirado užkandžių ir šalto alučio. Vakarą paįvairino mūsų jaunieji ateitininkai su deklamacijom, dainom ir tautiniais šokiais. Linksmieji broliai pasirodė su plačia programa, paliesdami Adelaidės suvažiavimus, Sydney darbaties dienas ir šios iškyllos aktualijas.

Vakaras užtruko vėlokai. Nors sydnėjiškiams ir buvo toloka kelionė prieš akis, bet niekas nesiskubino. Atėjus laikui skirstytis visi žadėjo vėl susitikti kitais metais.

E.L.

Pranešimai

16 VASARIO MINĖJIMAS

Perth'o Liet. Bendruomenės Apyl. Valdyba vasario 17 d. 12 val. Serbų salėje, Marlborough str. (sekančioji gatvė nuo bažnyčios), ruošiamas 16-to Vasario minėjimas su menine programa.

Be to, vasario mėn. 23 d. 18 val. vakaro, Victorijos Parke, St. Joachims Hall, Shepperton Rd., ruošiamas užgavėnių vakaras.

Minėjime ir užgavėnių vakare Tautiečiai maloniai kviečiami skaitlingai dalyvauti.

Valdyba

ROŽYTĖS PRADEDA DARBĄ

Po atostogų Rožytės vėl įsikinkė į darbą. Pirmoji repeticija įvyks vasario 11 d., pirmadienį, 7 val. vak. Redfern Liet. Namuose. Vytui Burokui išsikėlus į Newcastle jo vietoje stojo Petras Ropė.

Bijūnėliai irgi pradės savo repeticijas vasario 12 d., antradienį Redfern Liet. Namuose savo įprastu laiku.

UŽGAVĖNIŲ POBŪVIS

Melbourno tradicinis užgavėnių — blynų pobūvis ruošiamas vasario 23 dieną Lietuvių Namuose, 12 Francis Grove, Thornbury. Pobūvio ruošėja — Melb. Soc. Globos Moterų D-ja. Veiks d-jos narių paruoštas gausus bufetas. Pradžia 7 val. vakaro. Įėjimas 10 šil. suaugusiems. Nedirbančiam jaunimui nuolaida.

SYDNEY MOTERŲ DĖMESIUI

Sydney Liet. Mot. Soc. Globos D-jos Valdyba **vasario 10 d.** (ne 9-tą, kaip buvo anksčiau skelbta), sekmadienį, 3 val. p.p. Dainavos salėje, Bankstown, šaukia visuotinį metinį Draugijos narių ir prijaučiančių susirinkimą. Dienotvarkėje D-jos einamieji reikalai, pasitarimas blynų baliaus reikalu, sumanymai ir t.t.

Narėms dalyvavimas būtinas. Kviečiamos taip pat visos lietuvės moterys, prijaučiančios Draugijai. Po susirinkimo 6.30 val. bus arbatėlė, į kurią kviečiami visų susirinkime dalyvaujančių vyrai.

Valdyba

"PALAISTYTOS" ROŽYTĖS"

"Rožytėms" lankantis Adelaidės sąskrydžiuose canberiškis p. Genys Naujųjų Metų išvakarėse "palaistė" Rožytes įteikdamas £10, kad Rožytės "nenuvystų". P. Geniui Rožytės nuoširdžiai dėkoja.

Dr. J. MACKIEWICZ
NERVŲ LIGŲ SPECIALISTAS
grįžo iš atostogų ir pradeda darbą.
25 Balston Str., St. Kilda, Vic.
telef: LB 4083

PASKUBĖKITE ĮSIGYTI

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠTĮ

A.L. Metraštį platina:
B. Daukus, 273 Cooper Rd., Yagoona,
V. Kazokas, 13 Percy Str., Bankstown,
B. Stašionis, 11 Berala St., Berala,
R. Venclovas, 9 Lemnos Str., Homebush,
A. Jasaitis, 9 The Avenue, Randwick,
V. Patašius, 55 Riverview Rd., Earlwood,
J. Zinkus, 84 Victor Ave., Picnic Point,
J.P. Kedys, Baltia Pty. Ltd., Parramatta,
P. Grosas, Lietuvių Namai, Redfern,
S. Zablockienė, Spaudos Kioskas, Camperdown,
P. Nagys, Minties sp-vė, 417 Burwood Rd., Belmore,
M. Petronis, 152 Liverpool Rd., Enfield,
M. Zakaras, 10 Onslow Str., Canterburry,
M. Gailiūnas, 5 Fowler Str., Bulli,
B. Liuga, 21 Henson Ave., Mayfield,
P. Alekna, 88 John Str., Cabramatta,
A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong,
F. Sodaitis, 3 Jennifer Str., Morwell,
B. Straukas, 16 Church St., Highgate,
J. Mockūnas, 4 Avon Str., Grassmere, tel. 53-7839,
L. Simanauskas, 627 Beverley Grove, Hobart,
K. Gudaitis, Belan-Michell Str., Bulimba, Brisbane,
J. Gailius, 281 Pakington St., Newtown, Geelong,

★

Metraščio kaina: kietais viršeliais £3.0.0, minkštais £2.10.0.

LAIŠKAS REDAKTORIUI

Pone Redaktoriau,

Gimnazijos baigimas yra didelis įvykis jauno žmogaus gyvenime. Brandos atestatas išlaisvina jį iš dogmatinės mokyklos varžtų ir atveria duris pasirinkimo, sprendimo ir savęs tobulinimo laisvei. Ta proga jauną žmogų vyresnysis svekina su viltimi ir džiaugsmu parodydamas jam atitinkamo dėmesio ir viešai priimdamas savo bendradarbiu, su kuriuo rytoj jau reiks dalintis gyvenimo našta.

Šiuo, turbūt, tikslu Sydnėjuje nebe pirmieji metai rengiamas abiturientų pagerbimo pobūvis, populiariai vadinamas "abiturientų baliaus" vardu. Tai sveikintinas sumanymas, kurs turėtų virsti tradicija, bet šių pobūvių rengėjai taip pat turėtų žinoti, kad jie čia (kaip ir visur) stato pavyzdžiu vyresniąją kartą, kaip iš jų tikimasi bent šiek tiek išradingumo, jėgos sukurti šventišką nuotaiką bei sugebėjimo rasti iškilmėms turimo ir formos.

Deja, šių metų "balius" apvylė ne tik abiturentus, ir jų svečius, bet ir kiekvieną, kuris simpatizuoja besimokančiam jaunimui.

Ait. Gasiūnas, Sydney

PIETŲ AMERIKOS LIET. KONGRESAS

Vykdant I-jo P. Amerikos Liet. Kongreso nutarimus, antrasis P. Amerikos didesnių lietuviškų kolonijų sąskrydis įvyks vasario 23-25 dienomis Montevideo mieste. Tokiais lietuvių sąskrydžiais norima palaikyti lietuviškumo dvasia jaunoje kartoje. Per dainą, tautinius šokius, sportą ir jaunimas įsijungia į sąskrydžių programas. Montevideo kongrese apie lietuvybės išlaikymą P. Amerikos mūsų išeivijoje referuos Argentinoje gimęs, žinomas visuomeninkas bei kultūrininkas C. Juknevičius, o koreferentais bus rašytoja H. Mošinskienė iš Sao Paulo ir K. Čibiras iš Montevideo. Be to, numatoma įvairi meninė programa ir kongreso delegacijos kontaktai su Urugvajaus vyriausybės nariais, spauda, televizija ir t.t. (E).

★

DR. J. PIKŪNAS AMERIKIEČIŲ SPAUDOJE

Sausio 13 d. "The Detroit Press" dienraštis net du pusl. paskyrė lietuviui psichologui dr. Justinui Pikūnui. Jis dėsto Detroito katalikų universitete, verčiasi ir privačia praktika. Straipsnyje iškeliamas dr. Pikūno išradimas, žmonių psichologiją tirti iš piešinių pratybos. Paminėta dr. J. Pikūno, kartu su dr. E.J. Albrecht'u 1961 m. parašyta mokslinė knyga "The Psychology of Human Development". Prieš kelis metus dr. Pikūnas yra parašęs knygą (vadovėlį) apie vaikų psichologiją, paplitusią JAV mokyklose, universitetuose. Apie dr. Pikūną JAV spauda rašo ne pirmą kartą. Dabar nurodyta, kad jaunas mokslininkas yra baigęs studijas ir dr. laipsnį gavęs Muncheno universitete.

TELEGRAMA SU PAAIŠKINIMAIS

Fabriko atstovas staiga mirė tolimoje kelionėje. Giminės telegrafu užsakė gėlių vainiką; juosta turinti būti labai plati su įrašu: "Ilsėkis ramybėje" abiejose pusėse, ir jei liks vietos, "Mes susitiksime danguje'.

Gėlių krautuvės savininkas buvo išvykęs atostogų; užsakymą išpildė jo jaunas pavaduotojas. Vainikas patraukė visų dėmesį laidotuvių namuose. Plačiam kaspine žėrėjo didelėmis raidėmis užrašas: "Ilsėkis ramybėje ant abiejų pusių ir, jei liks vietos, mes susitiksime danguje".

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Vienas Newcastle lietuvis, besikalbėdamas su p. J. Bačiūnu, užklausė, koks esąs amerikoniško alaus skonis. P. J. Bačiūnas atsakęs, kad jis tikrai negalįs atsakyti, nes paskutinį kartą alų gėręs 1914 m.

*

Newcastle lietuvis S. Daugėla buvo autobuso sužeistas jam dviračiu bevažiuojant į darbą: sužeistas veidas, kakta ir kairė ranka. Dabar jau beveik pasveikęs ir pradėjo vėl dirbti. Reikia pabrėžti, kad S. Daugėla yra stiprus Newcastle lietuvių choro tenoras.

*

Kaip teko nugirsti, šiais metais abiturientų balius praėjo be abiturientų: dalyvavo trys abturientės, nors spėjama, kad šiais metais galėjo būti Sydney ribose apie 20 lietuvių abiturientų.

*

Cabramatiškiai pernai iškilmingai atšventę savo apylinkės dešimtmečio minėjimą nutarė jį pratęsti ir šiais metais: vasario 24 d. skautų žemėje (Ingleburn) numatoma kabramatiškių dešimtmetinė gegužynė. Programoje vaidilutės ir alutis.

*

Iš Rožyčių išstojo Burokas, o jo vietoje išdygo Ropė. Matyt, rožytėse daržovės ims viršų!

Pereitą savaitę sydnėjiškis Alfonsas Giliauskas loterijoje laimėjo £1000. Ta proga jis sulaužė savo blaivybės apžadus ir išgėrė taurelę lemonado bevaišindamas draugus šampanu!

*

Ponia K. Vaškevičienė, gyv. 17 Lambeth st., Pananijoj, sunkiai serga. Vietos gydytojo prižiūrima palengva sveiksta savo namuose. Nežiūrint, kad ji lovoje praleido Kalėdas ir N. Metus, dar ir dabar nėra pajėgi keltis iš lovos.

*

Ponai J. r K. Vaškevičiai, neturėdami savo vaikų, visuomet rūpinosi ir rėmė Sydnėjaus skautų veiklą, o 955-56 m. plačiai telkė lėšas skautų inventoriaus įsigijimui.

*

Šių metų pradžioje iš Sydney į Newcastle persikėlė aktyvūs sydnėjiškiai Burokai: abu dainavę Dainos chore, V. Burokas taip pat ir Rožyčių tautiniame ansambly. Ponia J. Burokienė keletą metų dirbo kaip mokytoja vienoje iš Bankstowno stambiausių mokyklų — Bankstown Central. Gaila sydnejiškiams su jais išsiskirti, bet geri žmonės visur išskėstom rankom laukiami.

★

Melburniškė Dana Giedraitytė dairosi po Sydney sau tinkamos mokyklos. Kiek laiko mokytojavusi Melbourne nutarė pakeisti atmosferą.

IŠ N. ZELANDIJOS

Prieškalėdiniame "The New Zealand Womne's Weekly" žurnale tilpo ilgokas iliustruotas straipsnis apie Sugarkraft kepyklą kur kaip tortų dekoratorė dirba Barbora **Grigaliūnienė.** Straipsnyje rašoma, kad B. Grigaliūnienė yra atvykusi iš Lietuvos ir kad to krašto tradicimiai motyvai be abejo turi nemažos įtakos jos darbui. Keliose spalvotose nuotraukose parodyta, kaip ponia Grigaliūnienė baiga dekoruoti didžiulį kalėdinį pyragą, kuris vėliau buvo padovanotas Aucklando ligoninėje sergantiems vaikams.

Ramūnas Varkalis sėkmingai baigęs B. Sc. geologijoje Aucklando universitete išvyko iš Aucklando rinkti medžiagos magistro darbui. Prižadėjo grįžti į Aucklandą Vasario 16-tai.

★

Neseniai Aucklande lankėsi lietuvis iš Alaskos p. **Čerkys.** Pabuvęs keletą dienų Zelandijoje išskrido pas gimines Australijoje. Atrodo, p. Čerkys mėgsta kraštutinumus — šaltį ir karštį.

★

Rimas Malskaitis jaunas Aucklando lietuvis per savaitę dirba vienoje didelėje gyvybės draudimo įstaigoje o šeštadieniais gana sėkmingai lenktyniauja motociklais Western Springs stadione. Nors Rimas Zelandijos čempionų dar nepralenkė, bet jau lipa jiems kulnų.

Įvairumai

ALŽYRAS SKAIČIUOSE

Alžyro teritorijos plotas 2.204 864 kvadratinių kilometrų. Gyventojų 11.300.000, kurių tarpe vienas milijonas europiečių.

Sostinėje Alžyre (Argel) gyvena 800.000 žmonių; Orane 420.000; Konstantina turi 230.000 gyventojų ir Bona 155.000.

Alžyras turi 4.325 kilometrus geležinkelių; 40.000 klm. vieškelių; 50 aerodromų; 20 uostų. Jo elektrinės gamina 1.310 mil. kw. metams. Pramonės gamyba siekia 2.200.000 milijonų dol. metams.

Metinis javų derlius siekia 2.400. 000 tonų; vyno gamyba 15.500.000 litrų. Gyvulininkystė: 5.300.000 avių; 2.000.000 oškų 616.000 galvijų, arklių ir kt.

Mineralai: gaunama apie po pusketvirto milijono tonų geležies metams, pusė milijono tonų fosfato, anglies, švino, vario ir cino.

Alžyro importas per metus siekia 1.300 milijonų dolerių. 83 nuošimčiai importo eina iš Prancūzijos.

Yra 138 ligoninės su 33.000 lovų.

Pradinėse ir amatų mokyklose yra 170.000 mokinių; vidurinėse 76.000; universitetuose vos 7.537.

ISTORINĖS DATOS

Pirmieji šiaurės Afrikos gyventojai buvo berberikai. Atėję finikiečiai — 1.200 metų pirm Kristaus gimimo — įkūrė Kartageną prie Viduržemio jūrų, kurį sunaikino romėnai. Romėnams sužlugus IV šimtmetyje iškilo Bizantija, kurią užvaldę arabai viešpatavo nuo VII šimtmečio. XVI šimtmety užvaldė turkai, o nuo 1830 metų valdė prancūzai.

SMERKIA UŽ PAKIETĖLIUS IŠ JAV

Sovietų vyriausybės organas "Izvestija" paskelbė straipsnį, kuriame pasmerkia keturių asmenų maskviečių šeima už tai, kad gauna iš savo giminaičio JAV-se dovanų siuntinius. Laikraštyje šeima apkaltinta, kad savo laiškuose skundėsi maisto stoka... Matyti, kad režimą labai erzina sovietų piliečių į Vakarus siunčiami laiškai, kuriuose prašoma paramos. (E)

PRANEŠIMAS LIET. EVANGELIKAMS

Pirmosios pamaldos gimtąja kalba įvyks sekmadienį, vasario 10 d. 12.30 val. Sydney evang. bažnyčioje 90 Goulburn str., City. Tikintieji prašomi gausiai atsilankyti.

Parapijos Taryba

KAS IŠ TIKRŲJŲ BUVO RENGTA?

Sausio 19 d. Morningtone (Vic.), p.p. Kęsminų dvare sekant skelbimus vyko Jūros diena, Kermošius, Klaipėdos atvadavimo minėjimas, gražuolių konkursas ir gegužynė. Jungtinėm jėgom jungtiniai parengimai!

*

Perth valstybinė meno galerija sausio pradžioje surengė apžvalginę parodą, kurioje su savo kūriniais buvo pakviesti ir Eva Kubbos su Henriku Šalkausku. Geriausiems buvo skiriamos taip vadinamos Perth Price — premijos. 100 gn. premija už akvarelę teko Henrikui Šalkauskui.

★

Sydney Meno galerijoje tebevyksta Archibald, Vynne ir Sullman metinės parodos, kuriose su savo darbais dalyvauja mūsų dailininkai Vladas Meškėnas (du darbai: Archibald ir Sullman), Eva Kubbos ir H. Šalkauskas ir A. Šimkūnas (Vynne). Ku-ka

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore, Sydney, tel. 75 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.